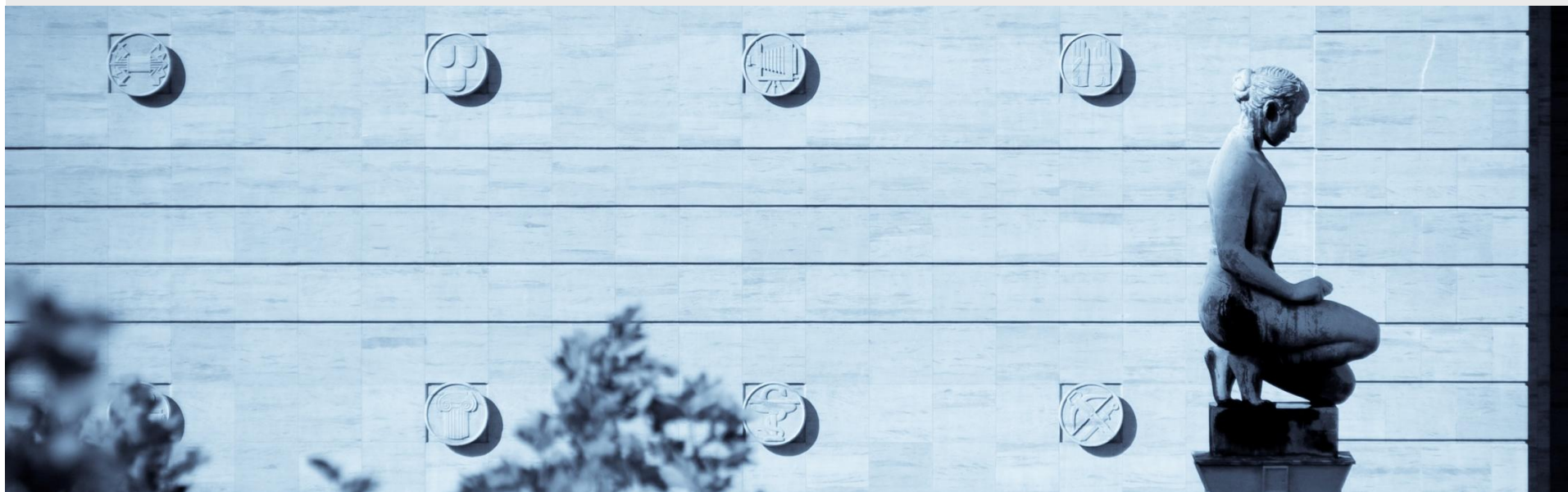

NBB Jaarverslag 2013

Luc Coene
Gouverneur

I. Wereldeconomie

In de geavanceerde economieën zijn, vijf jaar na het begin van de crisis, de gevolgen ervan voor de reële economie nog steeds zichtbaar.

De aanpassingen komen zeer geleidelijk tot stand en zijn sterk heterogeen tussen de verschillende regio's.

Aanwijzingen dat de groeidynamiek robuuster werd in de geavanceerde economieën

Vertraging in de opkomende landen

Bbp in de voornaamste economieën¹

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2013	<i>p.m.</i> 2012, <i>aandeel van</i> <i>het mondiale</i> <i>bbp¹</i>
Geavanceerde landen	1,7	1,4	1,3	50,4
waarvan:				
Verenigde Staten	1,8	2,8	1,9	19,5
Japan	-0,4	1,4	1,7	5,5
Eurogebied	1,6	-0,7	-0,4	13,5
Verenigd Koninkrijk	1,1	0,3	1,3	2,8
Opkomende landen	6,2	4,9	4,7	49,6
waarvan:				
Centraal- en Oost-Europa	5,4	1,4	2,5	3,4
Opkomende landen van Azië	7,8	6,4	6,5	25,0
waarvan: China	9,3	7,7	7,7	14,7
Latijns-Amerika	4,6	2,9	2,6	8,7
Wereld¹	3,9	3,1	3,0	100,0
<i>p.m. Wereldhande²</i>	6,1	2,7	2,7	

sterkere groeidynamiek vs.
budgettaire verkrapping

begrotingsstimuli
monetaire stimuli
structurele hervormingen
"Abenomics"

negatieve conjuncturele
effecten
aanscherping van de
financiële voorwaarden
vertraging van de potentiële
groei

Bronnen: EC, IMF, OESO.

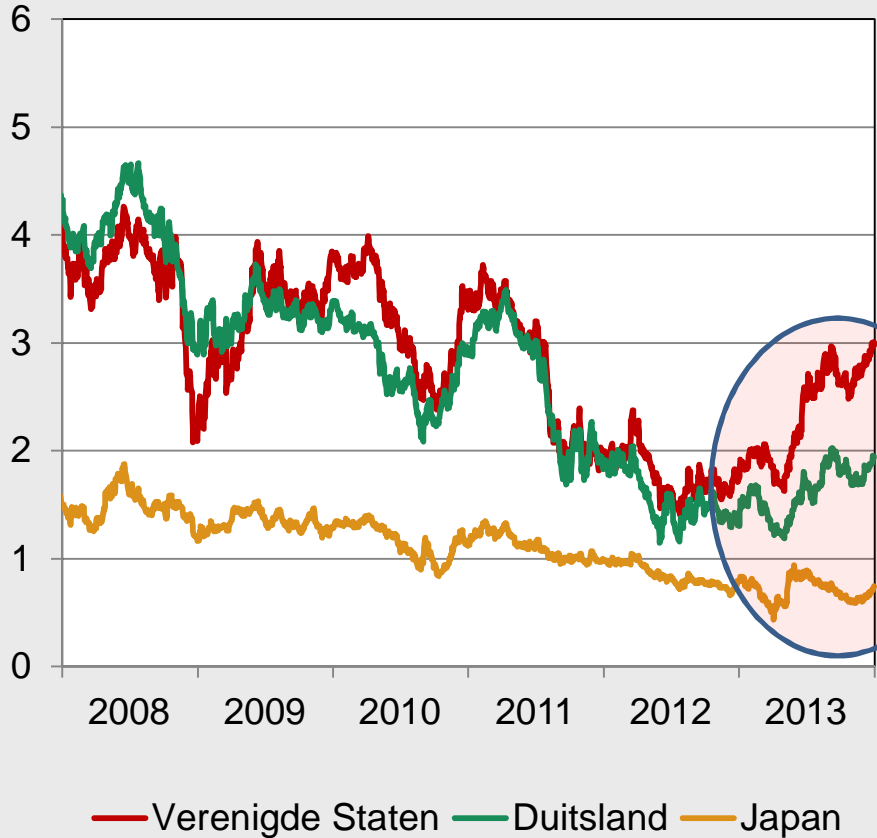
¹ Voor de regio's buiten het eurogebied wordt het bbp berekend volgens de definities van het IMF en op basis van de koopkrachtpariteiten.

² Gemiddelde van de in- en uitvoer van goederen en diensten.

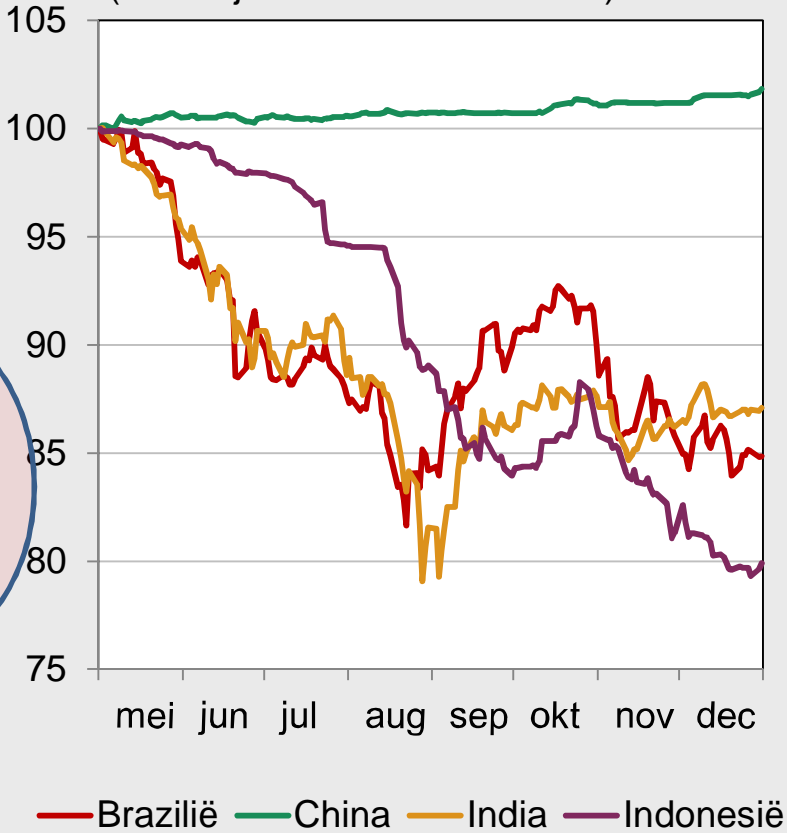

Het vooruitzicht op een afbouw van de aankopen van effecten door de FED beïnvloedde alle mondiale financiële markten

**Rendement van
overheidsobligaties op 10 jaar
(in %)**

**Wisselkoersen van enkele
belangrijke opkomende landen
t.o.v. de Amerikaanse dollar
(indexcijfers 1 mei 2013 = 100)**

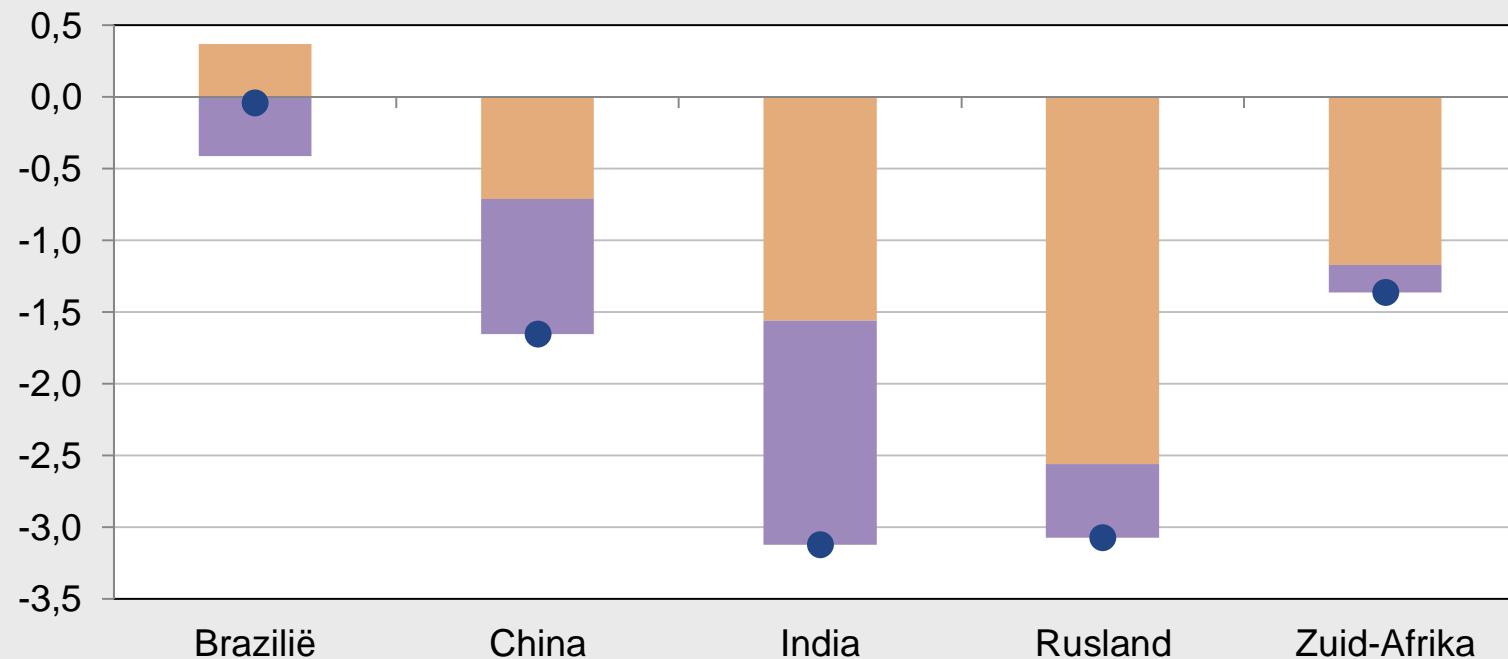

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Opkomende economieën: verandering in de groei tussen 2011 en 2013¹

(in procentpunt)

- Bijdrage van de cyclische component
- Bijdrage van de potentiële groei
- Verandering in de effectieve reële groei

Bron: IMF.

¹ De cyclische component wordt berekend als het verschil tussen de effectieve reële groei en de geraamde potentiële groei.

II. Eurogebied

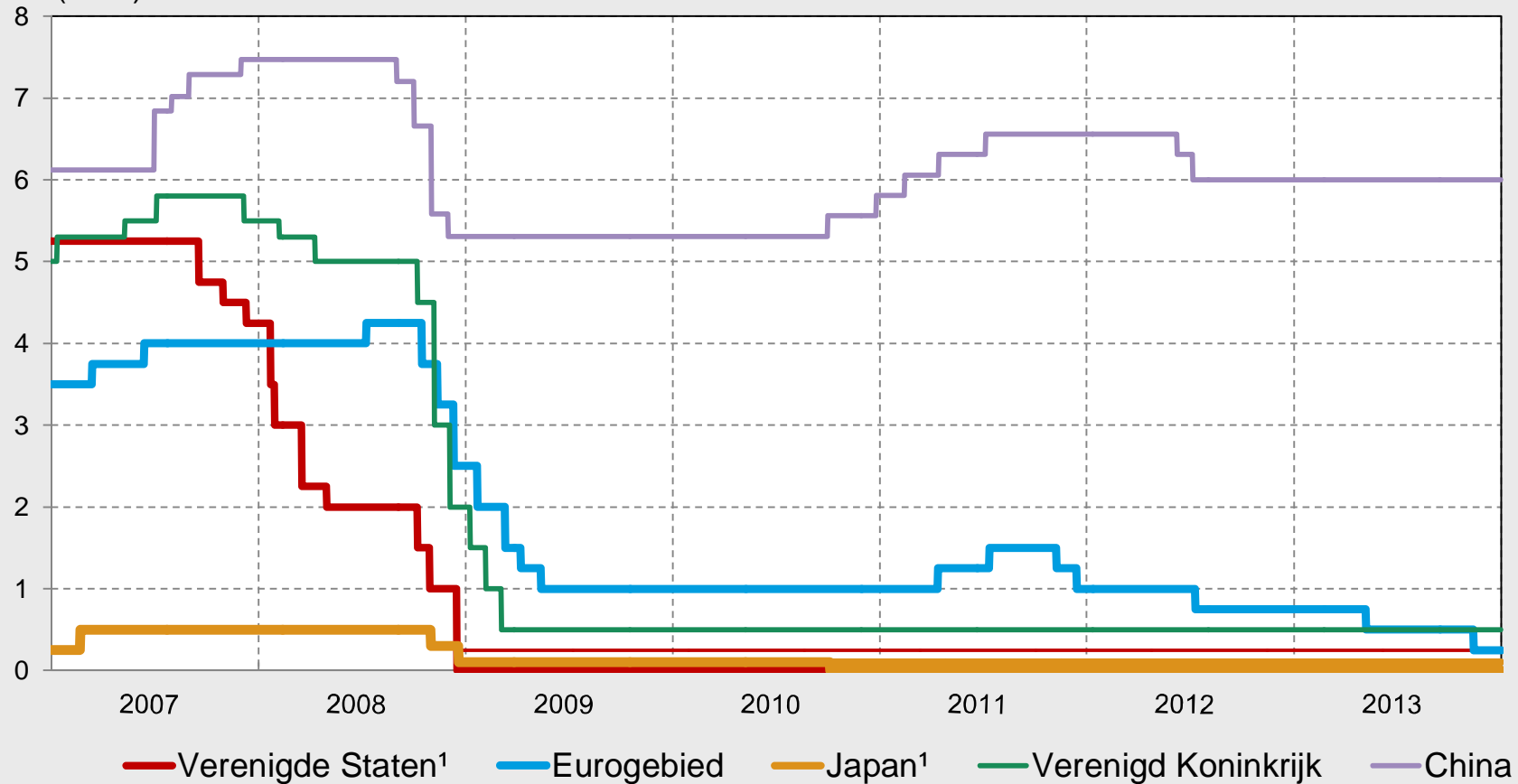
Verdere implementatie van de hervormingsagenda is van cruciaal belang om het aarzelend herstel te schragen, de overheidsschuldencrisis te boven te komen en de economische en monetaire unie uit te diepen

In het licht van een nog haperend economisch herstel en een teruglopende inflatie, besloot de Raad van Bestuur de rente te verlagen en beleidsindicaties te verstrekken

Belangrijkste beleidsrentetarieven

(in %)

Bronnen: IMF, Bank of England, Bank of Japan, People's Bank of China, Federal Reserve, ECB.

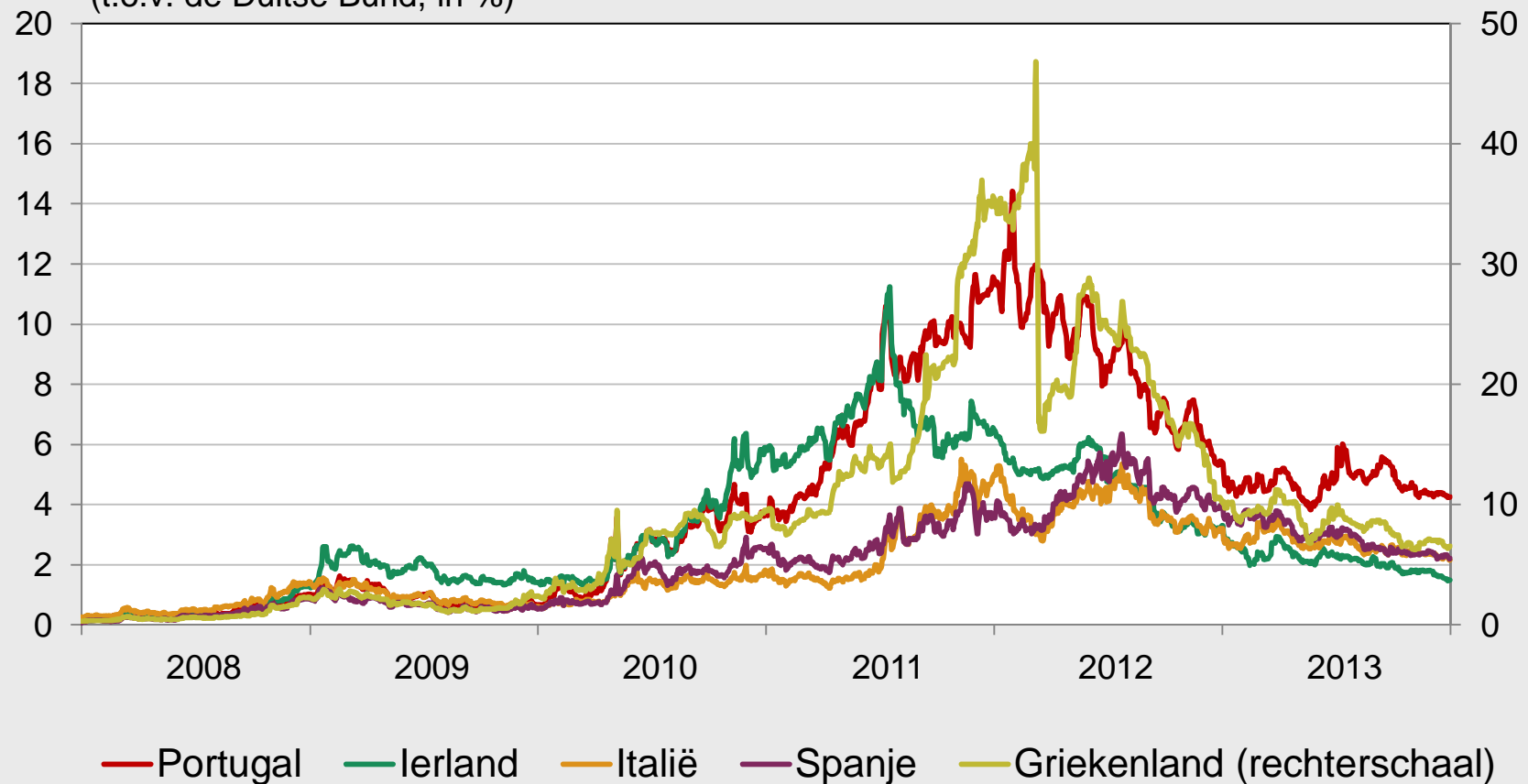
¹ Voor de beleidsrentetarieven wordt de lijn gesplitst als de centrale bank zich een band tot doel heeft gesteld, waarvan het plafond wordt aangeduid door een fijnere lijn in dezelfde kleur.

De aankondiging van het OMT-programma heeft sterk ertoe bijgedragen de twijfels over de onomkeerbaarheid van de euro in te dijken. De financiële fragmentatie bleef nog.

Rendementsverschillen van de staatsleningen op 10 jaar

(t.o.v. de Duitse Bund, in %)

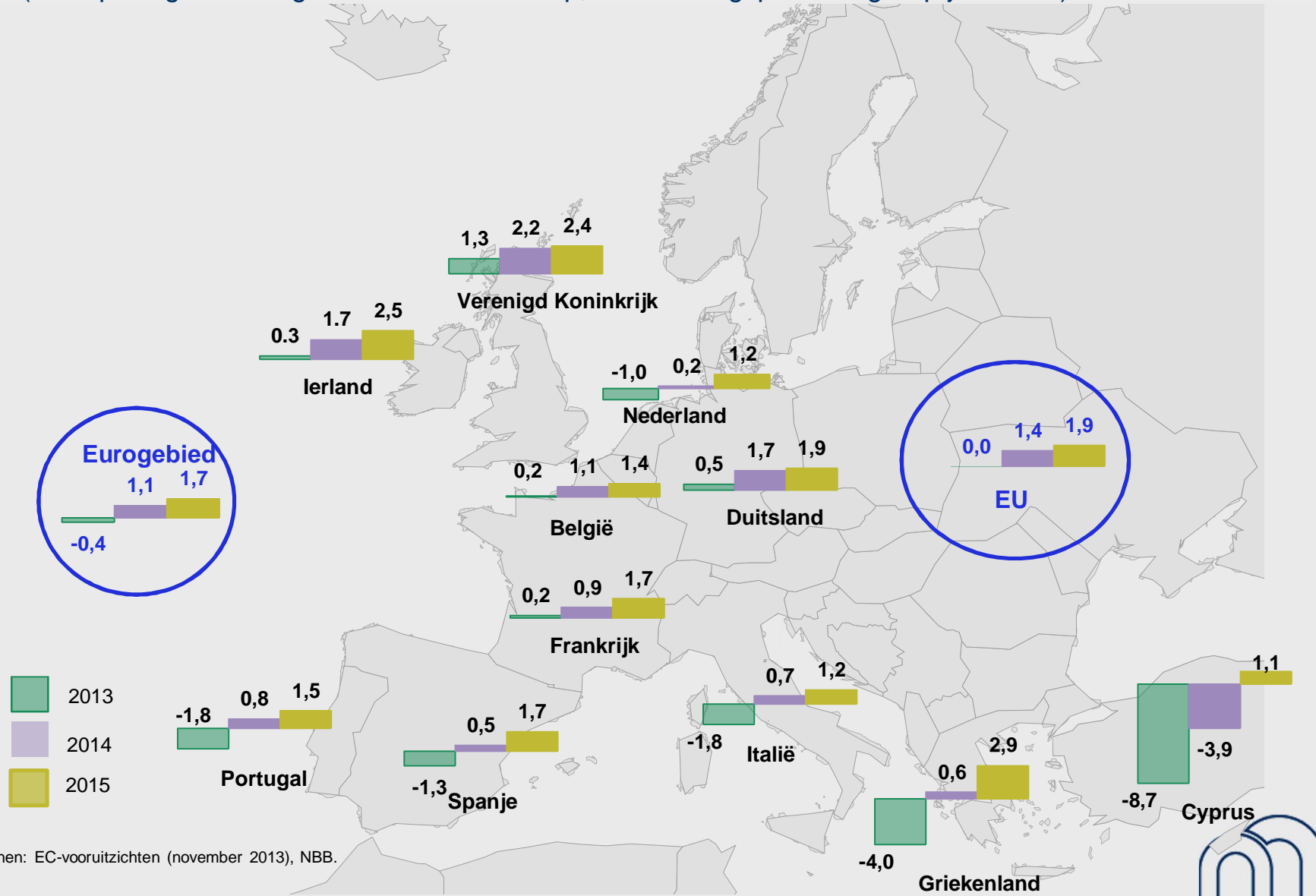
Bron: Thomson Reuters Datastream.

Het herstel zou echter bescheiden blijven in België en ongelijkmatig gespreid over de Europese landen

(voorspelling voor de groei van het reële bbp, veranderingpercentage op jaarbasis)

Bronnen: EC-vooruitzichten (november 2013), NBB.

Bbp en belangrijkste macro-economische indicatoren in de landen van het eurogebied in 2013¹

(volumegegevens, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	Bbp	Inflatie	Werkloosheidsgraad ²	Werkloosheidsgraad bij jongeren ³
Duitsland	0,5	1,6	5,4	7,5
Frankrijk	0,2	1,0	11,0	25,6
Italië	-1,8	1,3	12,2	41,7
Spanje	-1,3	1,5	26,6	57,7
Nederland	-1,0	2,6	7,0	11,6
België	0,2	1,2	8,5	22,8
Oostenrijk	0,4	2,1	5,1	8,6
Finland	-0,6	2,2	8,2	19,6
Griekenland	-4,0	-0,9	27,0	59,2
Ierland	0,3	0,5	13,3	24,8
Portugal	-1,8	0,4	17,4	36,8
...				
Cyprus	-8,7	0,4	16,7	40,0
...				
Eurogebied	-0,4	1,4	12,2	24,2

Bron: EC.

¹ De landen van het eurogebied zijn gerangschikt volgens de grootte van hun bbp in 2013.

² Verhouding tussen het aantal werklozen en de beroepsbevolking, in %.

³ De werkloosheidsgraad bij jongeren drukt het aantal werkloze jongeren tussen 15 en 24 jaar, uit in verhouding tot de beroepsbevolking van dezelfde leeftijd.

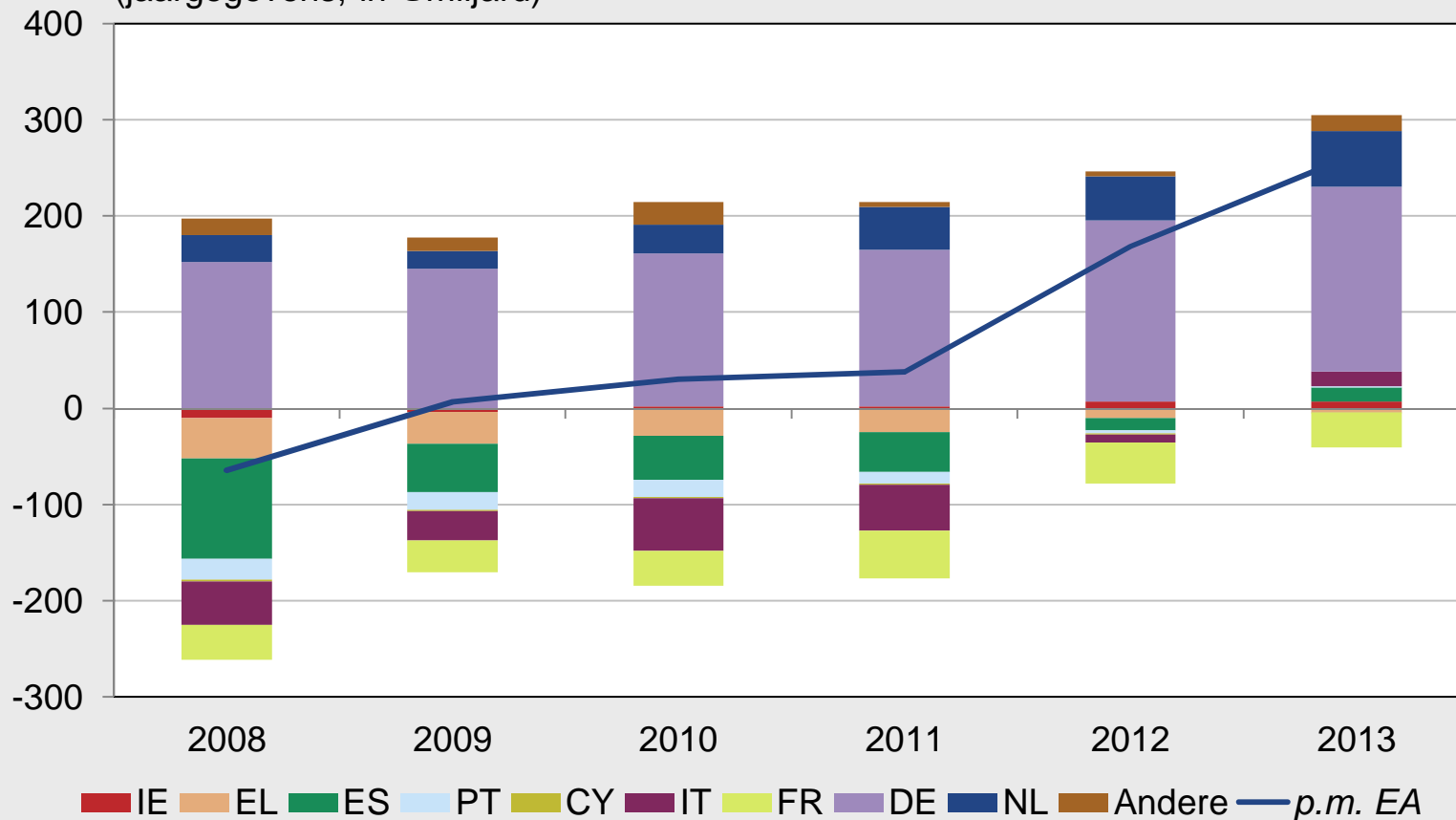
Gegevens met betrekking tot november 2013, of de laatste beschikbare gegevens.

De landen die vóór de crisis omvangrijke tekorten op hun lopende rekening vertoonden, boekten aanzienlijke vooruitgang

Lopende rekening van de betalingsbalans

(jaargegevens, in € miljard)

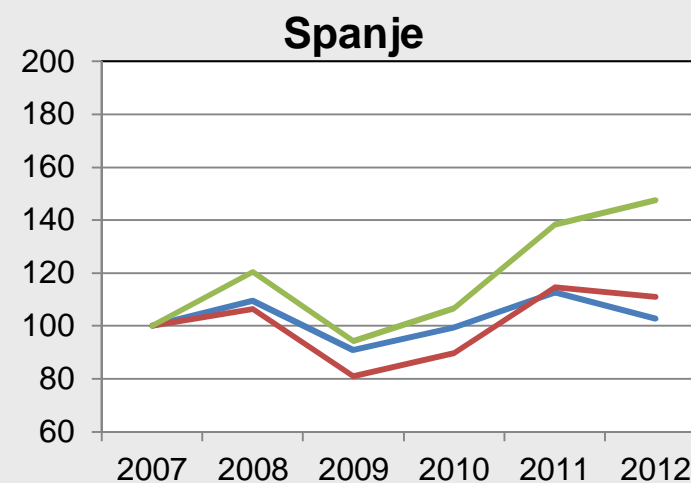
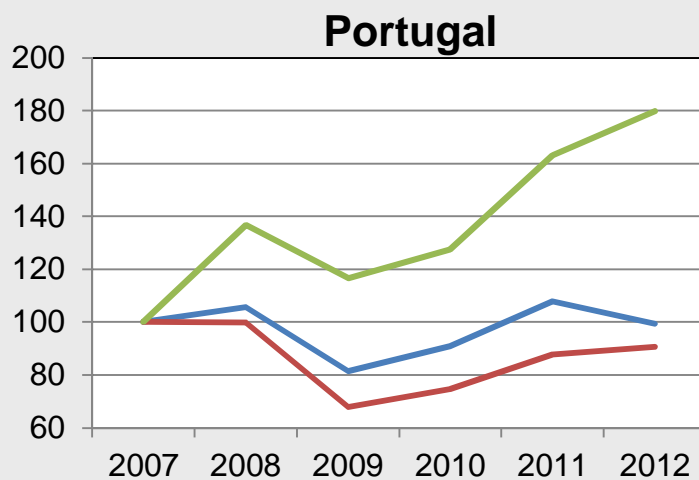
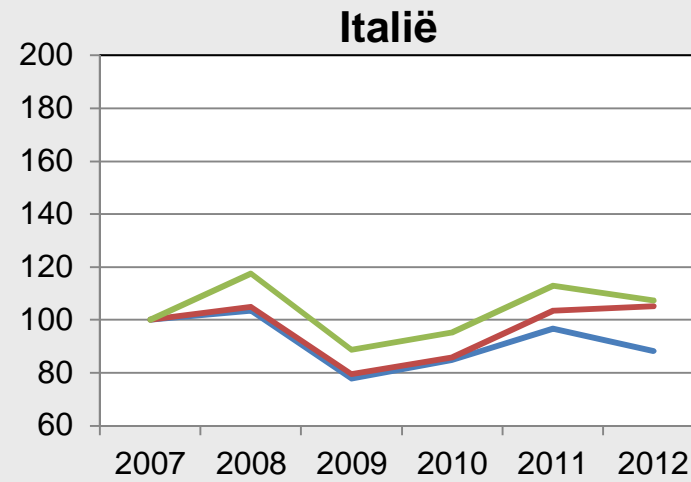
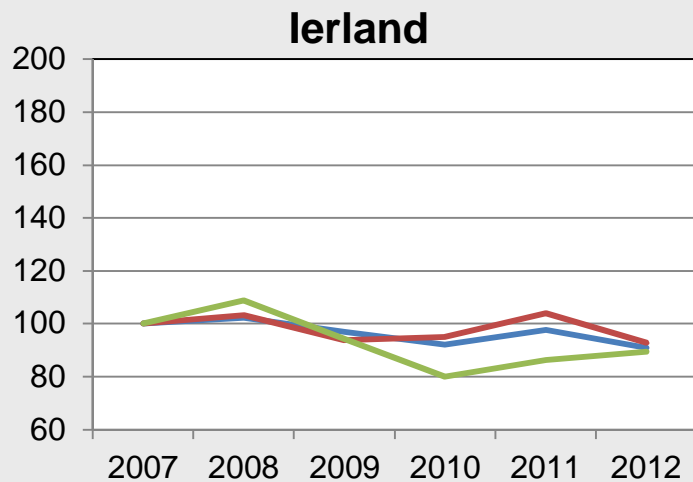

Bron: EC.

Geografische verdeling van de uitvoer van de perifere economieën

(indexcijfers 2007 = 100, uitvoer van goederen naar waarde)

— Eurogebied — Andere geavanceerde economieën — Rest van de wereld

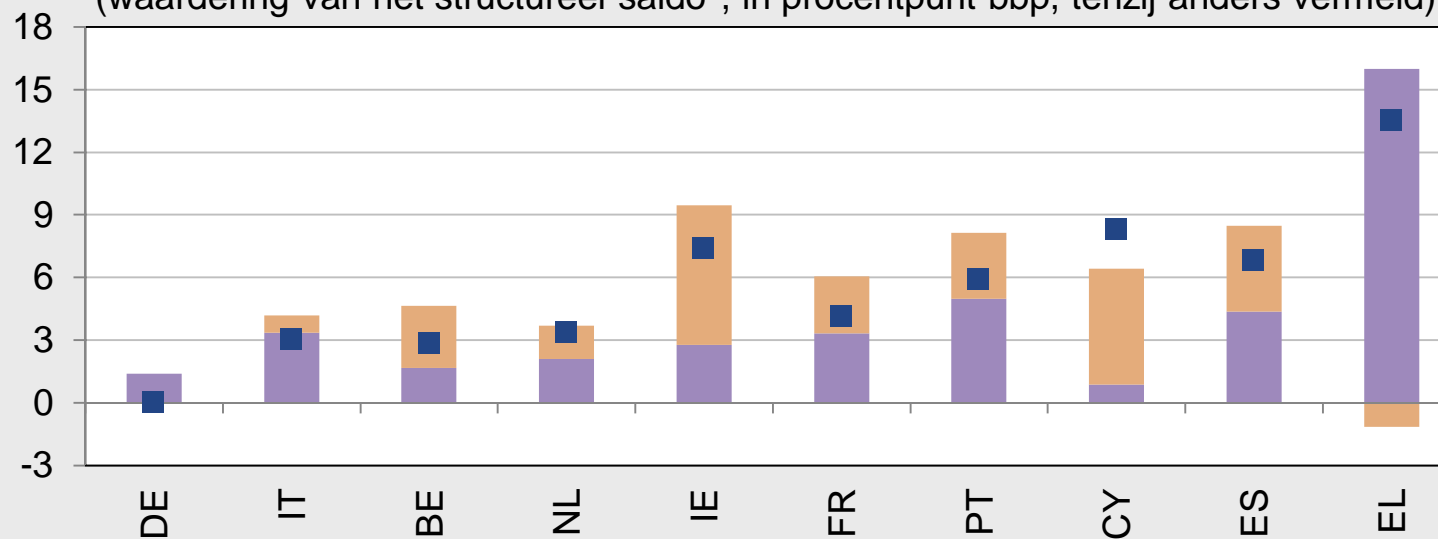
Bron: IMF.

De budgettaire governance verlegde de focus naar de structurele saldi

Structurele inspanningen van de begrotingsconsolidatie

(waardering van het structureel saldo¹, in procentpunt bbp, tenzij anders vermeld)

Uiterste jaar voor de correctie van het buitensporig tekort

■ Na 2013 tot de middellangetermijndoelstelling²

■ 2010-2013

■ Nominaal tekort in 2013 (in % bbp)

Bronnen: EC, ECB.

¹ Het structureel saldo stemt overeen met het financieringssaldo van de overheid, gezuiverd voor conjunctuurinvloeden en tijdelijke maatregelen.

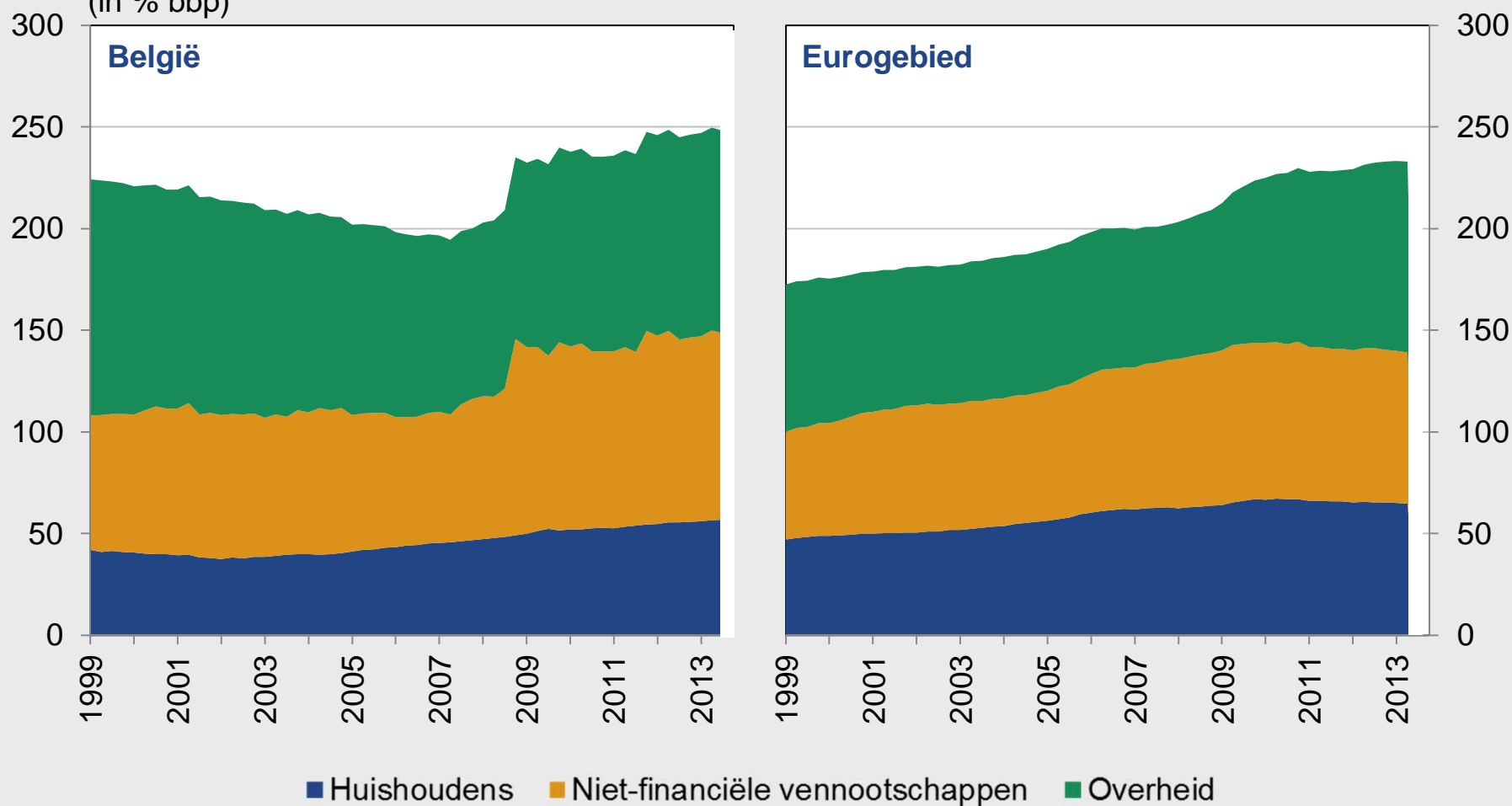
² Volgens de stabiliteitsprogramma's van 2013.

De schuldafbouw moet nog beginnen

Geconsolideerde brutoschuldgraad van de niet-financiële sectoren¹

(in % bbp)

Bronnen: EC, ECB, NBB.

¹ Gegevens tot het derde kwartaal van 2013 voor België; voor het eurogebied enkel tot het tweede kwartaal. Kwartaalgegevens voor de schuldgraad van de niet-financiële private sector. Jaargegevens voor de overheidsschuld (aan het einde van de periode, raming voor 2013), lineair geïnterpoleerd op kwartaalbasis.

III. De Belgische economie op een scharnierpunt

Ook al heeft de Belgische economie de crisis vrij goed weerstaan, o.m. door de tewerkstellingsmaatregelen en de beperkte relance, toch heeft de crisis sporen achtergelaten in de overheidsfinanciën, het productiepotentieel, de werkgelegenheid en de financiële sector

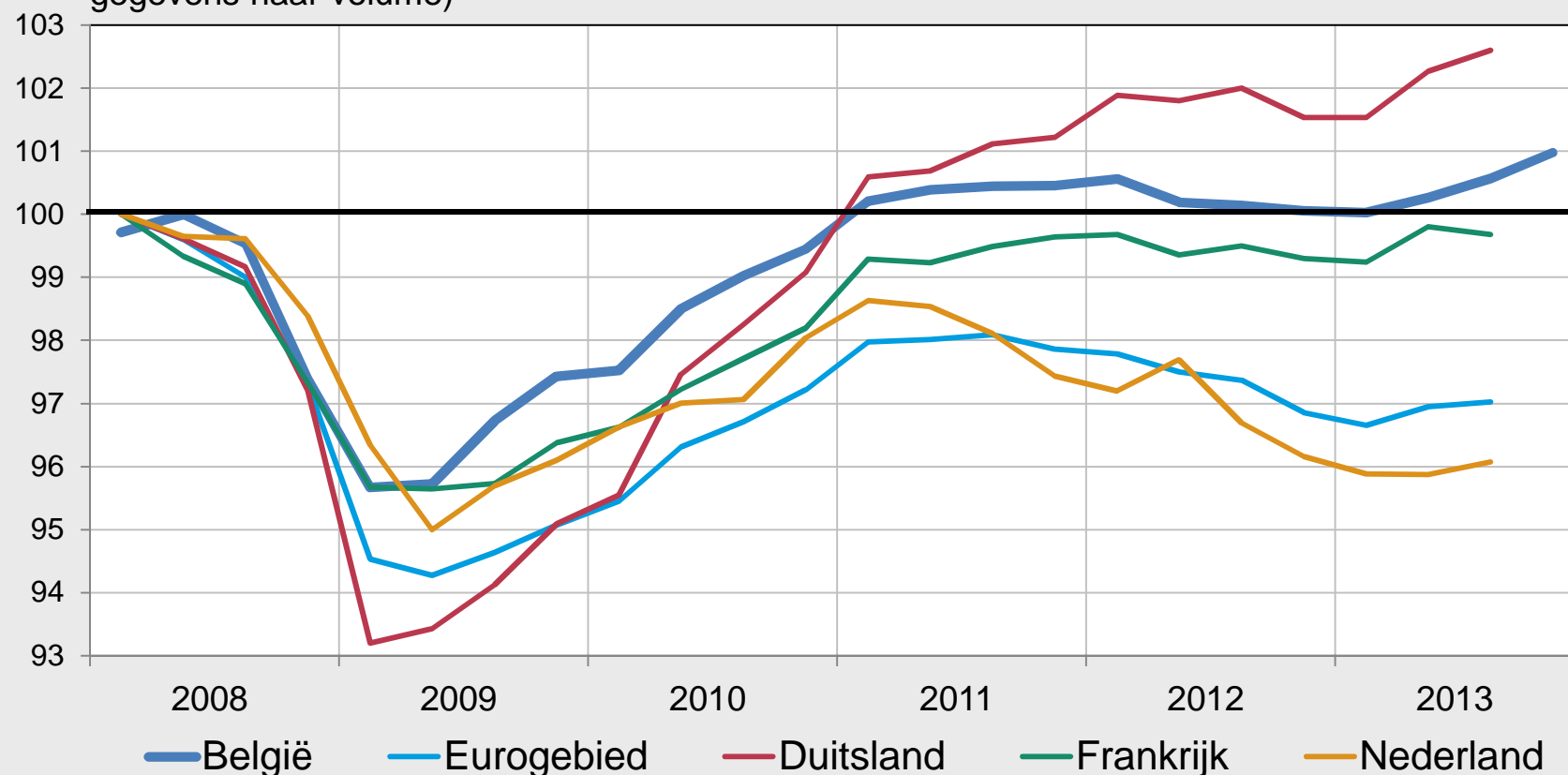
Bovendien wijst het verloop van de lopende rekening en van het concurrentievermogen alsook de lage potentiële groei op fragiliteit in het creëren van welvaart.

De bedrijvigheid in België bereikte opnieuw het peil van vóór de crisis

Evolutie van het bbp

(indexcijfers, piek vóór de recessie van 2008 = 100, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume)

Bronnen: EC, INR.

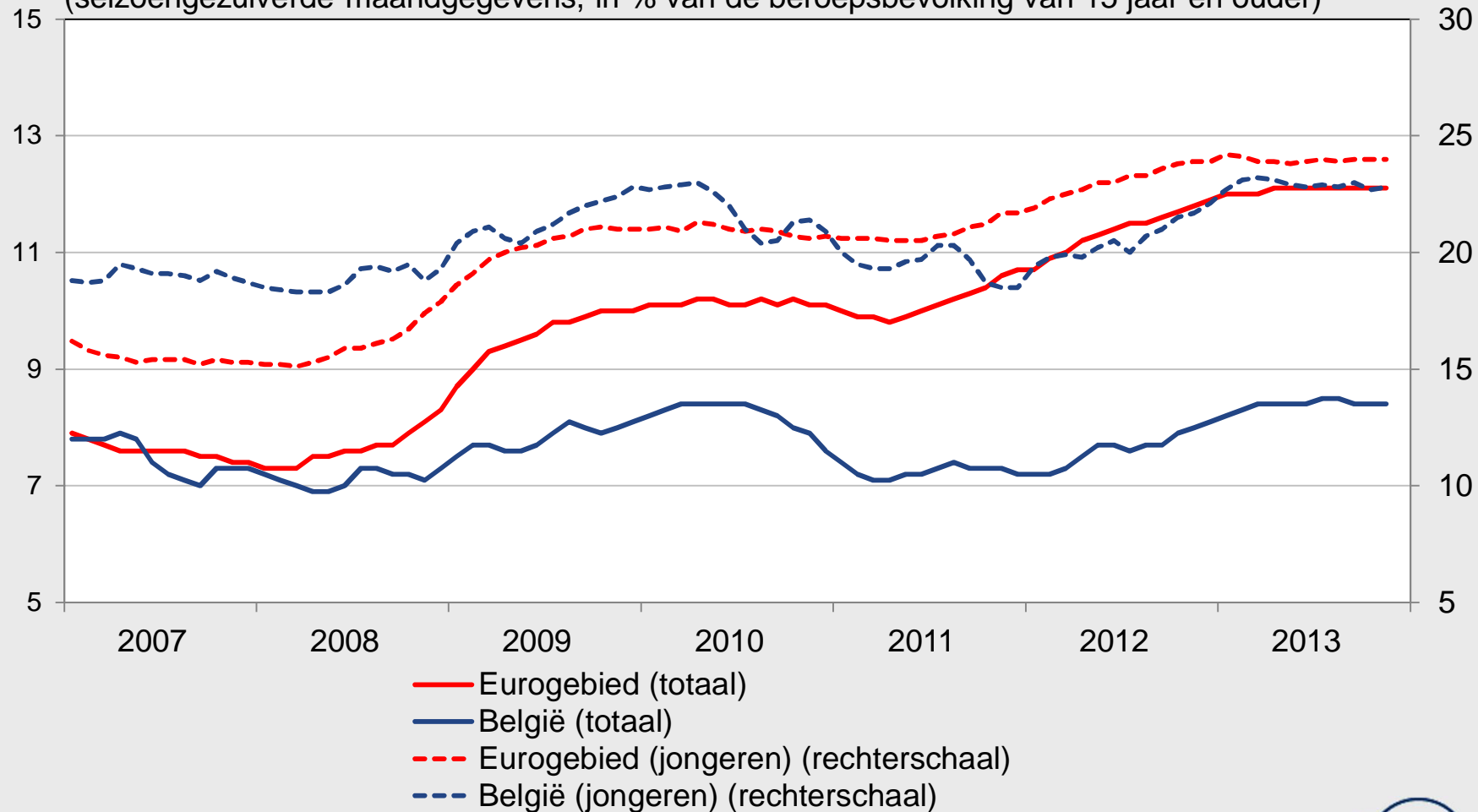

Het herstel bleek nog te zwak om voor een opleving van de werkgelegenheid te zorgen, en de werkloosheid is gestegen

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België en in het eurogebied

(seizoengezuiverde maandgegevens, in % van de beroepsbevolking van 15 jaar en ouder)

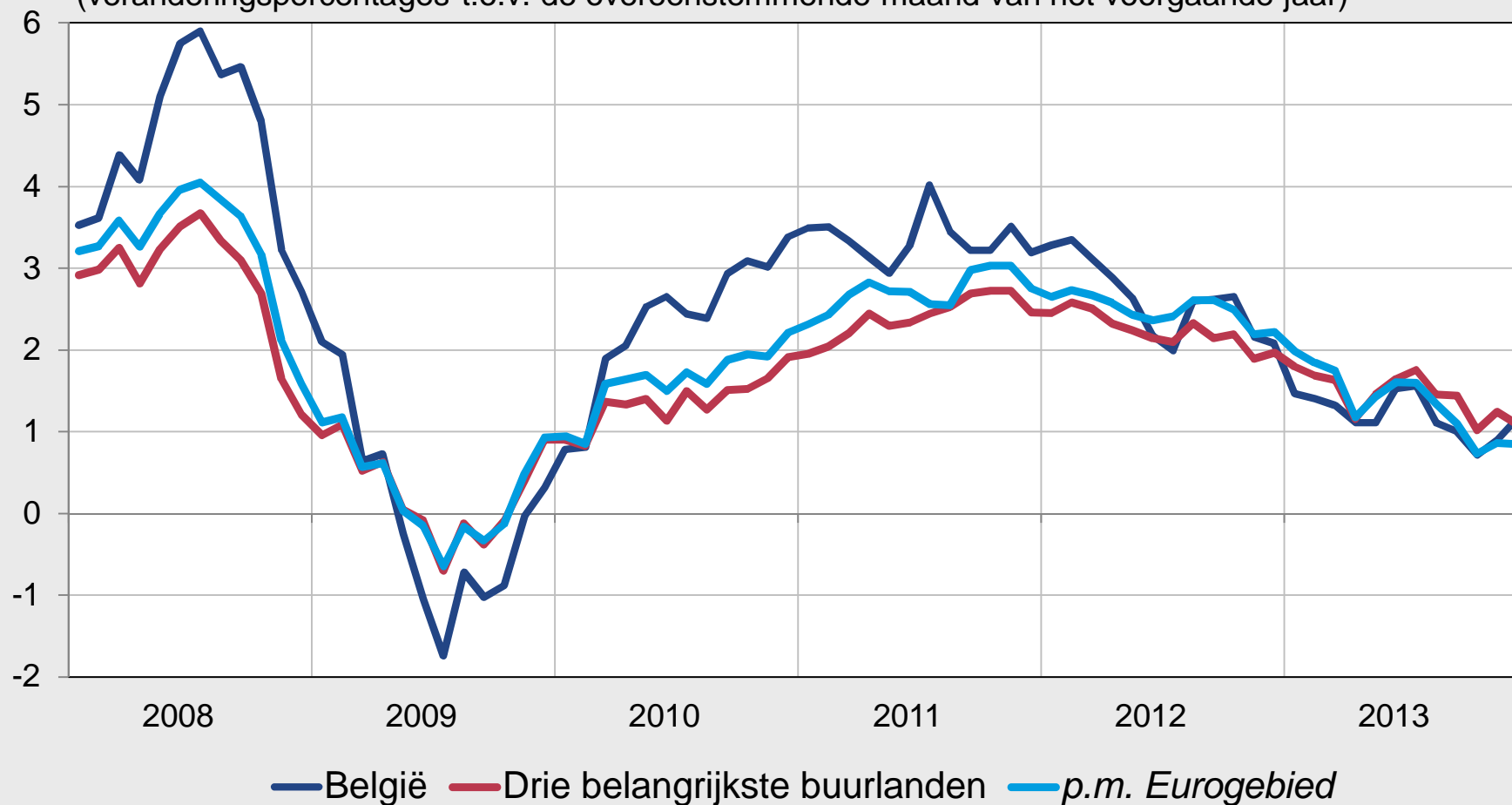
Bron: EC.

De inflatie is teruggelopen

Inflatie (HICP)

(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

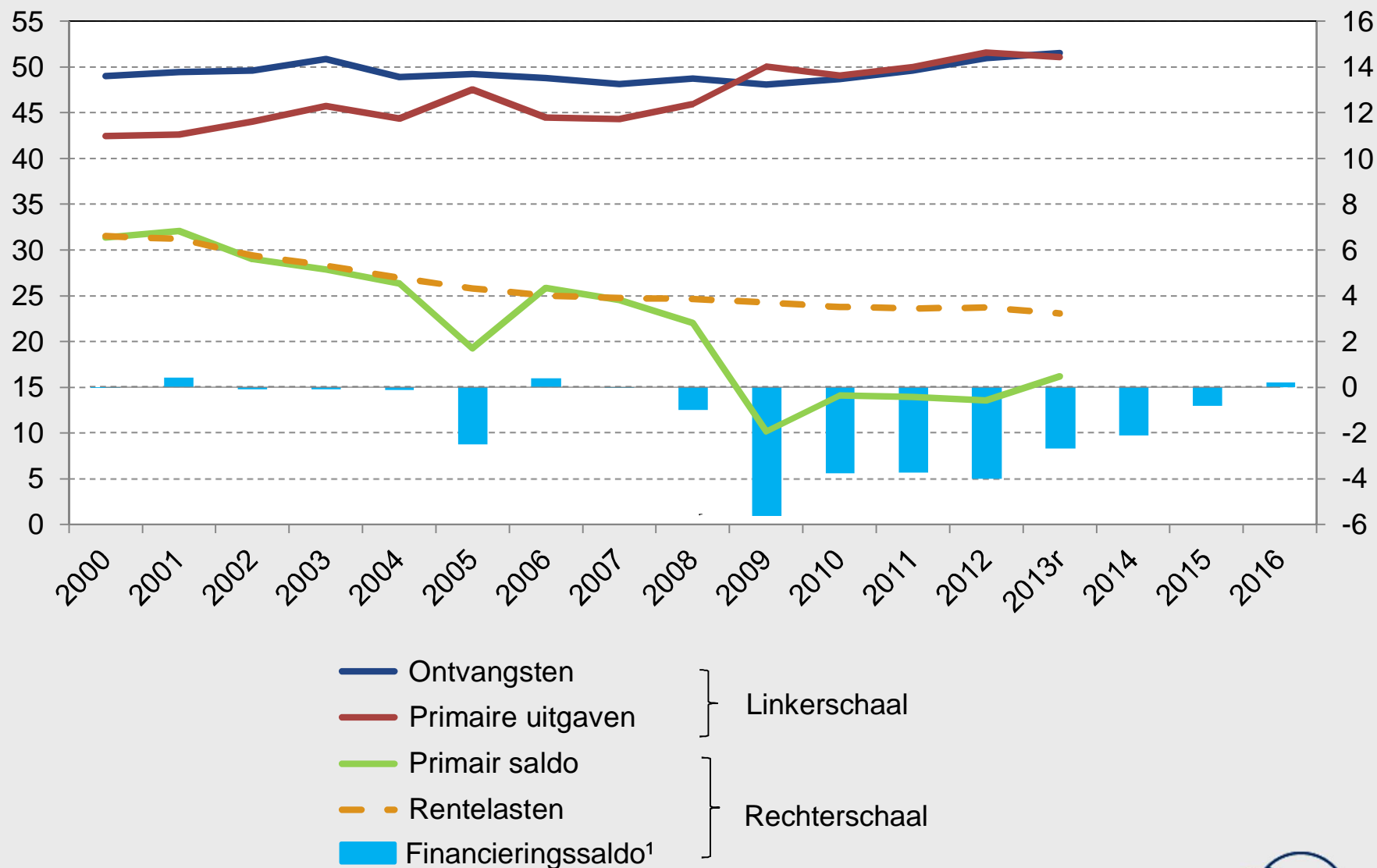

Bron: EC.

De crisis leidde tot grotere overheidstekorten....

(% bbp)

Bronnen: INR, NBB.

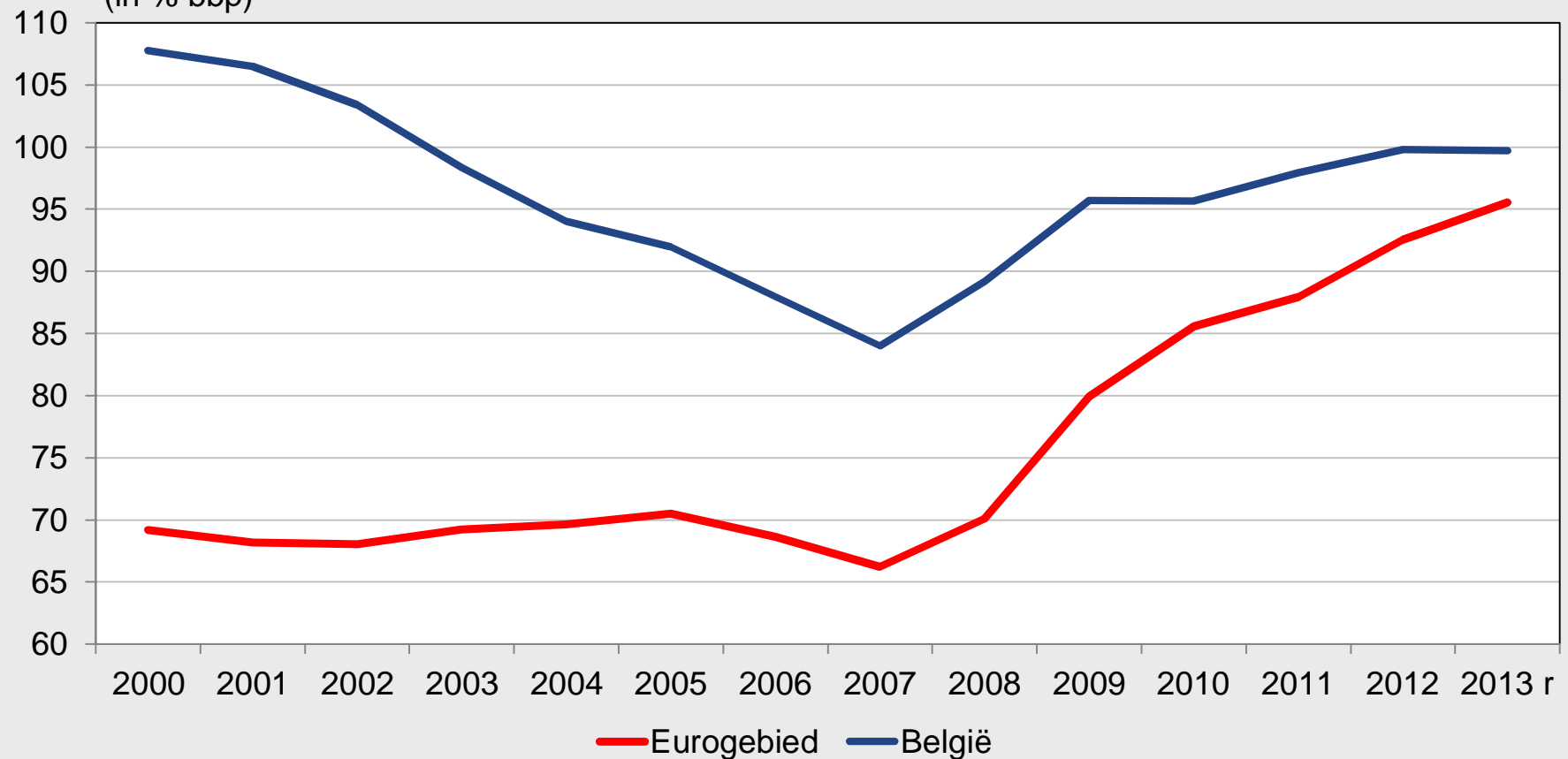
¹ Voor 2014-2016 gaat het om het normatieve saldo dat in het stabiliteitsprogramma van april 2013 is opgenomen.

....en tot een toename van de overheidsschuld

Geconsolideerde brutoschuld van de overheid in België en in het eurogebied

(in % bbp)

Bronnen: EC, INR, NBB.

Voornaamste macro-economische resultaten voor België

(veranderingspercentages, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2013 r
Bbp	1,8	-0,1	0,2
waarvan			
Particuliere consumptie	0,2	-0,3	0,6
Overheidsconsumptie	0,7	1,4	0,7
Investerings	4,1	-2,0	-2,4
Voorraadwijziging ¹	0,9	-0,4	-0,5
Netto-uitvoer ¹	-0,3	0,5	0,6
Uitvoer	6,4	1,8	2,0
Invoer	6,9	1,3	1,3
Binnenlandse werkgelegenheid² (verandering in duizenden personen)	63	9	-11
Werkloosheidsgraad ² (in % van de beroepsbevolking)	7,2	7,6	8,5
Beschikbaar inkomen, in reële termen	-0,9	1,2	0,3
Spaarquote (in % van het beschikbaar inkomen)	14,1	15,2	15,0
Inflatie	3,4	2,6	1,2
Uurloonkosten in de private sector	2,4	3,7	2,2
Financieringssaldo van de overheid (in % bbp)	-3,7	-4,0	-2,7
Overheidsschuld (in % bbp)	98,0	99,8	99,7

Bronnen: EC, ADSEI, INR, NBB.

¹ Bijdragen aan de verandering van het bbp.

² Jaargemiddelde.

IV. Structurele en budgettaire uitdagingen

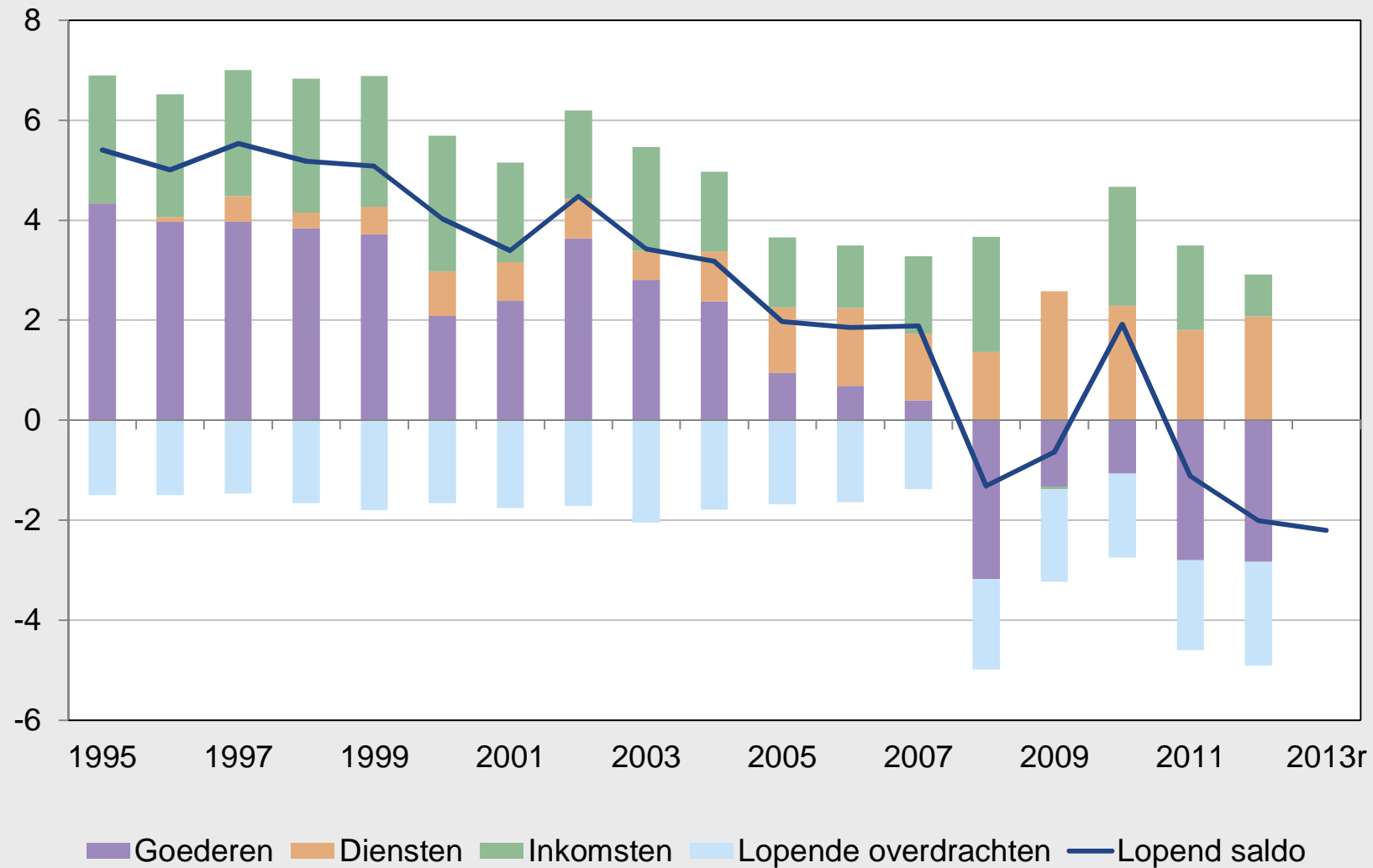
*De afgelopen twee jaar zijn eerste stappen
gezet om het tij te keren,*

*maar meer is nodig voor
duurzame groei als hefboom voor een hoge
levensstandaard en een hoge graad van
sociale bescherming*

Saldo van de lopende rekening met de rest van de wereld

(in % bbp, gegevens van de betalingsbalans)

Bronnen: INR, NBB.

Marktaandelen bij goederenuitvoer

(naar waarde¹; gemiddelde jaarlijkse veranderingspercentages, periode 1995-2012)

	België	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Referentie- gebied ²
Uitvoer	4,5	6,1	3,9	7,9	5,6
Geografisch gewogen uitvoermarkten	7,0	7,5	7,2	6,6	7,2
Winst (+) / verlies (-) van marktaandelen	-2,3	-1,3	-3,1	1,2	-1,4
Naar product gewogen uitvoermarkten	7,5	7,1	7,5	7,8	7,4
Winst (+) / verlies (-) van marktaandelen	-2,8	-1,0	-3,4	0,1	-1,6

Bronnen: EC, UNCTAD, INR.

¹ Volgens de buitenlandse handel; gegevens voor België op basis van het nationale concept.

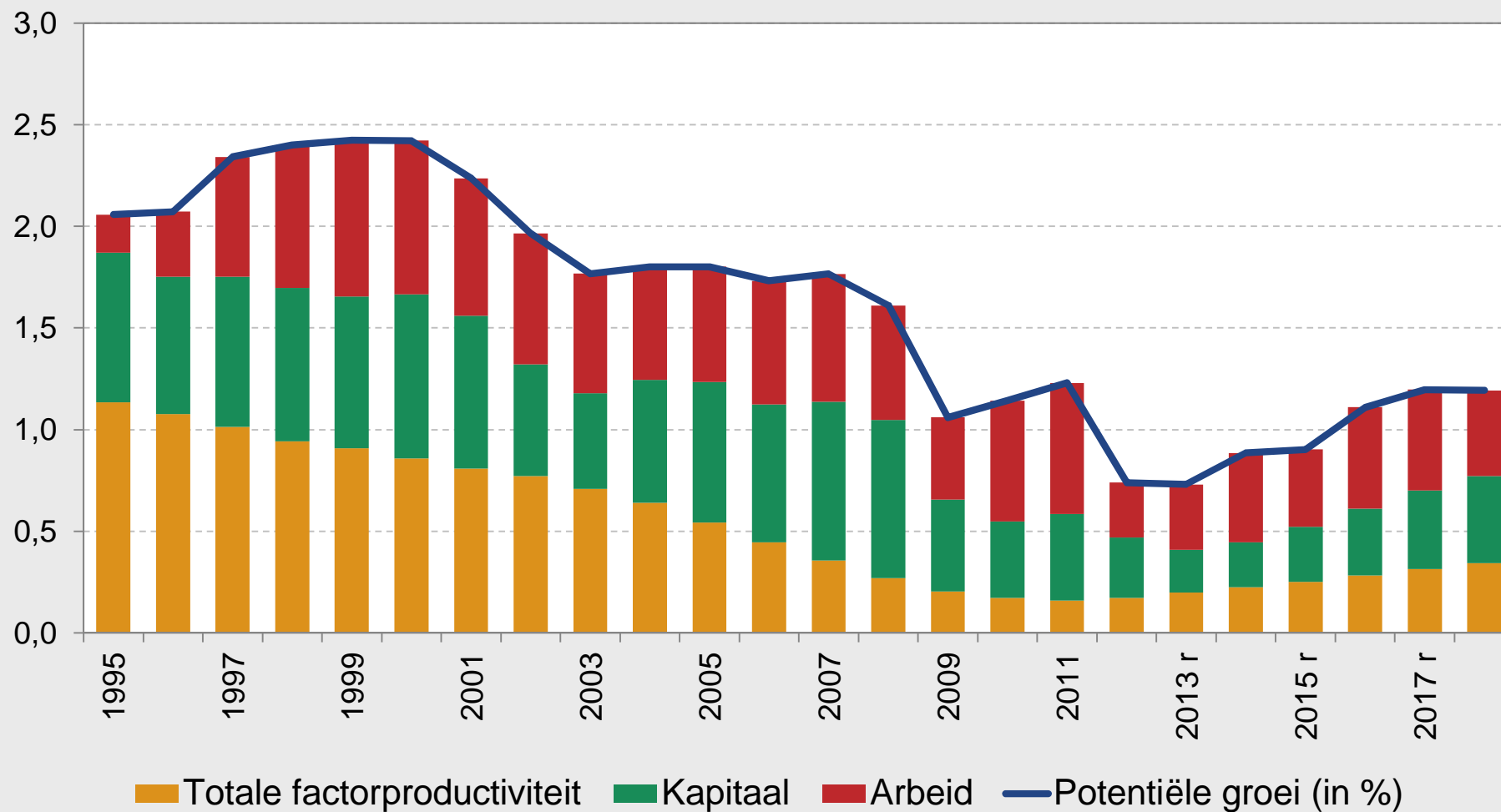
² Niet-gewogen gemiddelde van 9 Europese landen (UK, IT, ES, SE, AT, IE, PT, EL, FI).

Een zwakke bijdrage van de totale factorproductiviteit tot de potentiële groei

(bijdragen tot de potentiële groei, in procentpunten)

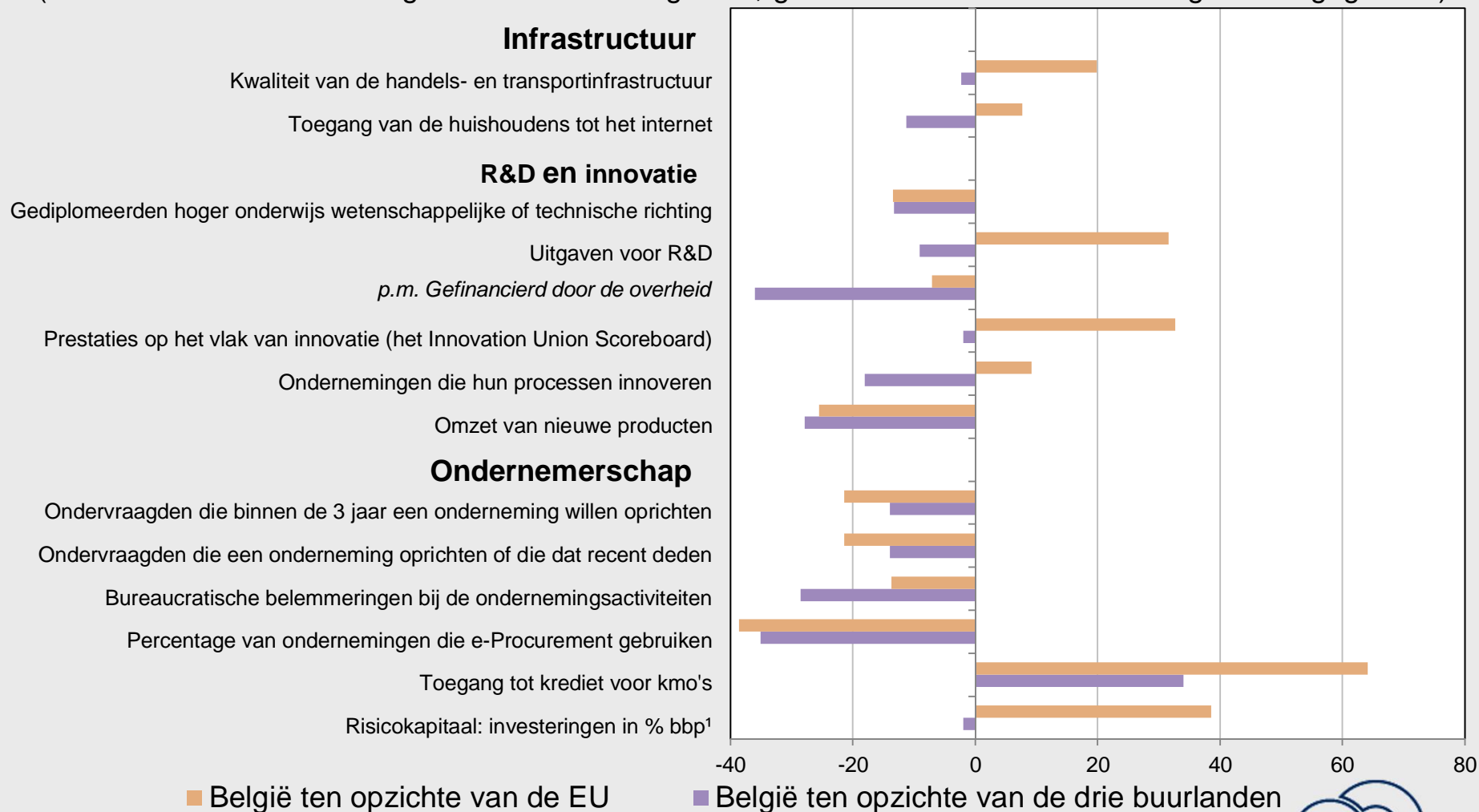
Bron: EC.

Innoveren en ondernemen, om duurzaam een meer dynamische economie te creëren en zich in de wereldeconomie te integreren

Indicatoren inzake het niet-prijsconcurrentievermogen

(verschillen in % tussen België en het referentiegebied; gemiddelde van de laatste drie gekende gegevens)

Bronnen: EC, Wereldbank, Global Entrepreneurship Monitor, IMD Competitiveness Yearbook, ECB.

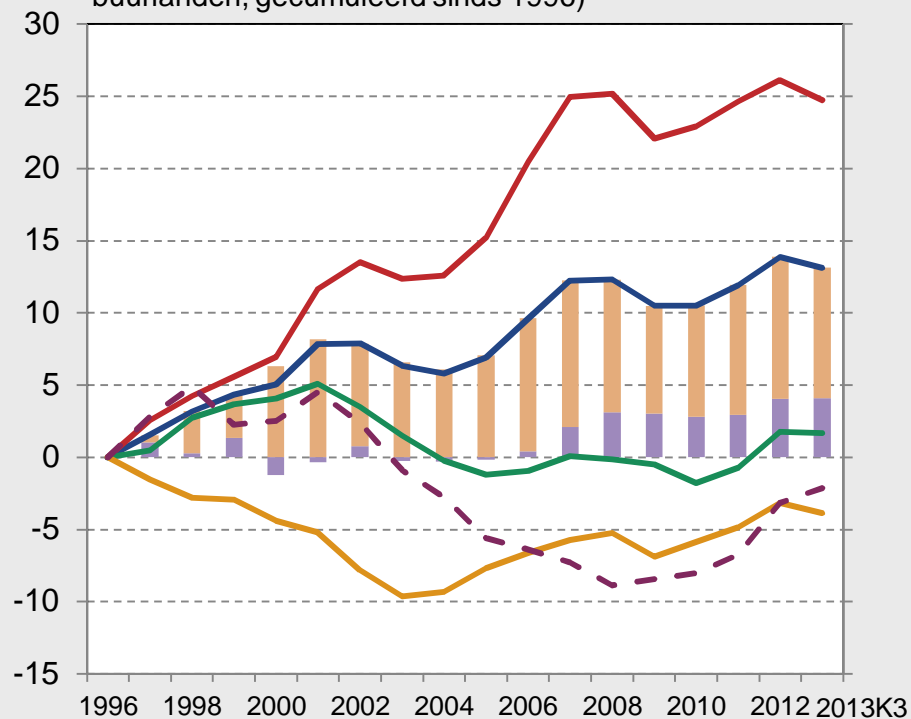
¹ Gegevens voor België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje.

Loonkostenhandicap

Loonkosten per eenheid product in de Belgische bedrijvensector

(verschil in procenten t.o.v. de drie belangrijkste buurlanden, gecumuleerd sinds 1996)

- Arbeidsproductiviteit per uur²
- Uurloonkosten¹
- Drie belangrijkste buurlanden
- Duitsland
- Frankrijk
- Nederland
- - - Overige landen van het eurogebied

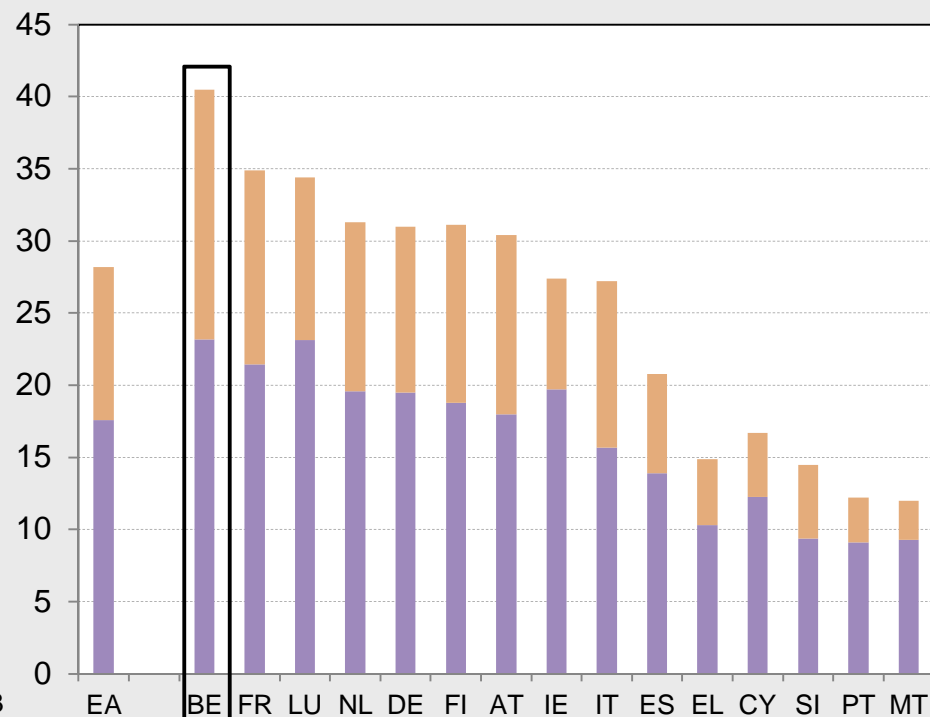
Bron: EC.

¹ Een positief teken impliceert dat de loonkosten per eenheid product en de uurloonkosten in België sneller toenemen dan gemiddeld in de drie belangrijkste buurlanden.

² Een positief teken impliceert dat de arbeidsproductiviteit in België trager toeneemt dan gemiddeld in de drie belangrijkste buurlanden.

Niveau van de uurloonkosten in de bedrijvensectoren in 2012

(in €)

- Nettoloon³
- Belastingen en sociale bijdragen (werknemers- en werkgeversbijdragen)⁴

³ Loonkosten min geraamde fiscale en parafiscale lasten.

⁴ Raming uitgevoerd door het impliciete belastingtarief op arbeid (werkgevers- en werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid en personenbelasting) in 2011 toe te passen op de uurloonkosten in 2012.

De arbeidsparticipatie moet worden verhoogd voor bepaalde bevolkingsgroepen

Werkgelegenheidsgraad

(in % van de bevolking tussen 20 en 64 jaar)

	2000	2013 ¹	Doelstellingen Europa 2020
Totaal	65,8	67,3	73,2
<i>p.m. EU</i>	66,5	68,3	75,0
Naar geslacht			
Vrouwen	56,0	62,1	69,1
Mannen	75,5	72,4	
Naar scholingsniveau			
Laaggeschoolden²	50,5	47,1	
Naar leeftijd			
Van 20 tot 29 jaar	66,0	58,1	
Van 55 tot 64 jaar	26,3	41,7	50,0
Naar nationaliteit			
Andere EU-staatsburgers	61,0	63,7	
Niet-EU-staatsburgers	36,1	40,3	< 16,5³
Naar gewest			
Brussel	59,7	56,8	
Vlaanderen	69,4	72,0	76,0
Wallonië	61,1	62,3	

Bronnen: EC, ADSEI.

¹ Gemiddelde van de eerste drie kwartalen van 2013.

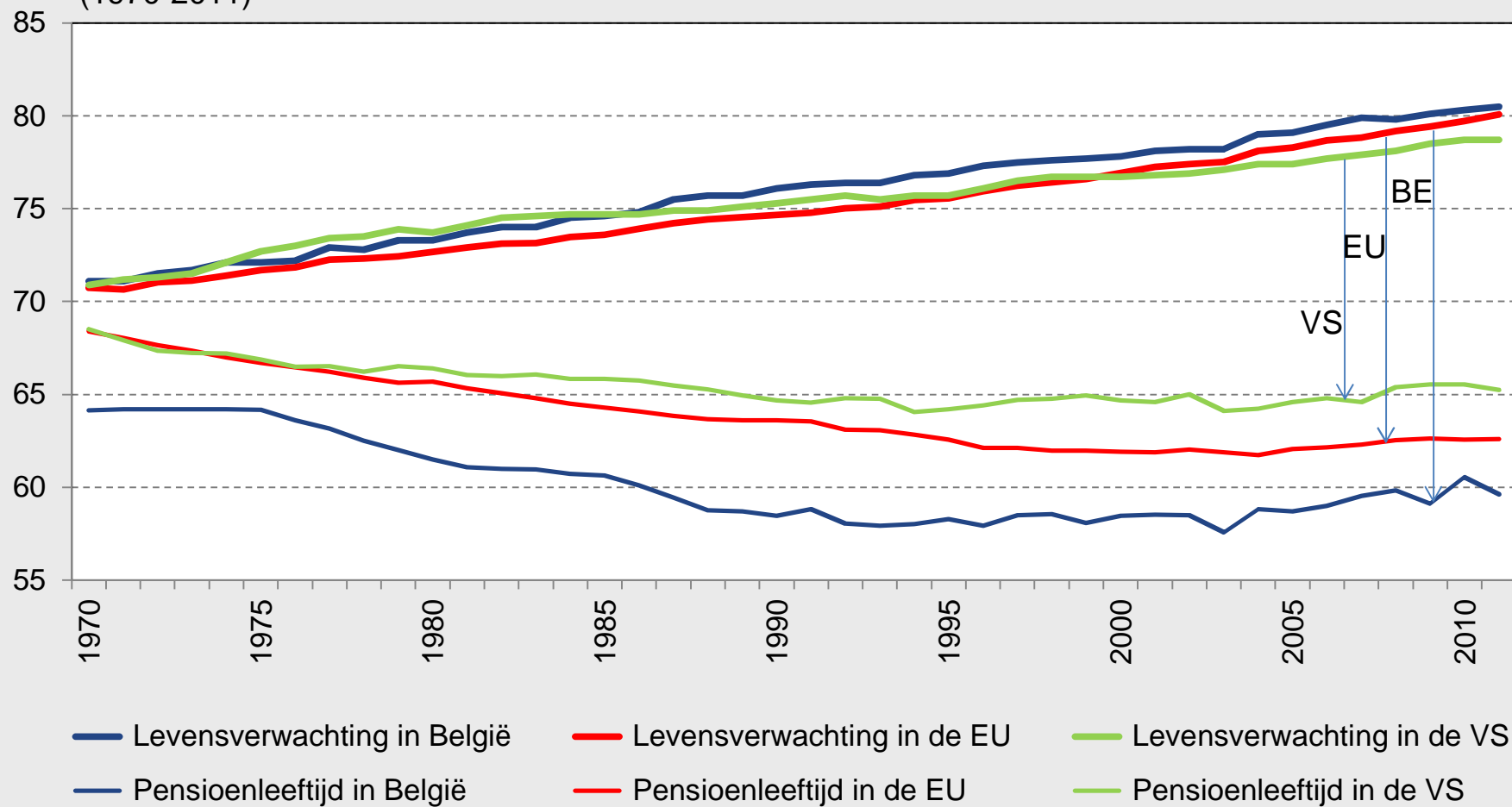
² Hooguit een diploma van lager secundair onderwijs.

³ Het verschil tussen de Belgen en de niet EU-staatsburgers moet minder dan 16,5 procentpunt bedragen.

Levensverwachting stijgt ... ... de effectieve pensioenleeftijd (nog) niet

Levensverwachting en effectieve pensioenleeftijd (1970-2011)

Bron: OESO (2011).

Daling van het overheidstekort, ondanks een zwakke economische groei

Het financieringssaldo van de overheid

(in % bbp)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Realisaties	-1,0	-5,6	-3,7	-3,7	-4,0	-2,7 _r			
Doestellingen									
Stabiliteitsprogramma (avril 2013)					-3,9	-2,5	-2,0	-0,5	0,4
<i>p.m. idem, structureel saldo</i>					-2,9	-1,8	-1,2	0,0	0,75
Beslissing van de Ecofin-Raad (juni 2013)						-2,7	-2,1		
									Middellangetermijndoelstelling

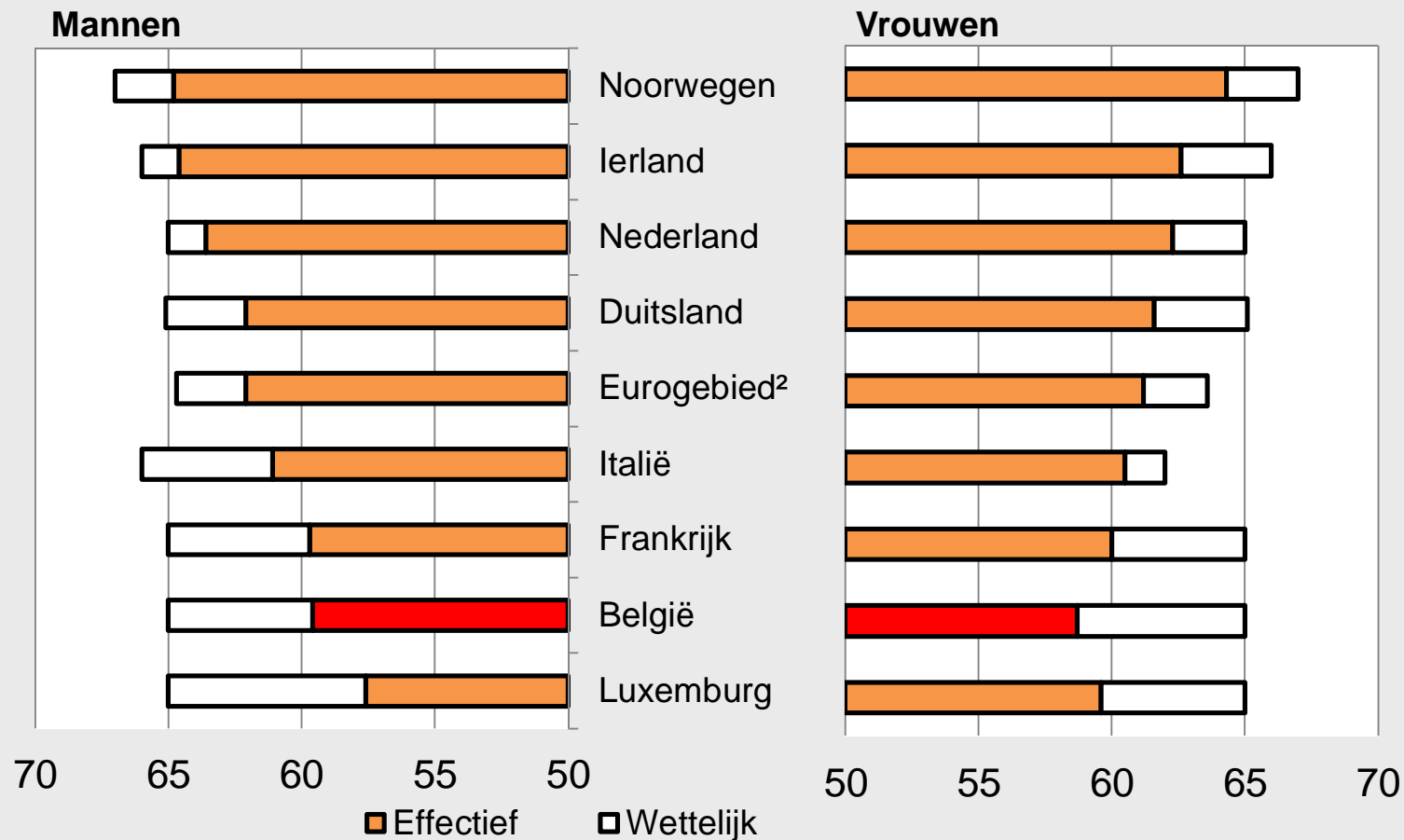
Gelet op de hoge overheidsschuld en de budgettaire kosten van de vergrijzing, is het zaak spoedig naar de middellangetermijndoelstelling te convergeren

Bronnen: EC, FOD Financiën, INR, NBB.

De pensioenhervorming is een belangrijke stap, maar de gemiddelde loopbaanduur moet verder worden verlengd en dit moet voldoende vroeg aangepakt worden

Gemiddelde effectieve leeftijd van uittreding uit de arbeidsmarkt en wettelijke pensioenleeftijd¹

Bron: OESO.

¹ De effectieve pensioenleeftijd wordt berekend over een periode van vijf jaar (2007-2012). De pensioenleeftijd heeft betrekking op 2012.

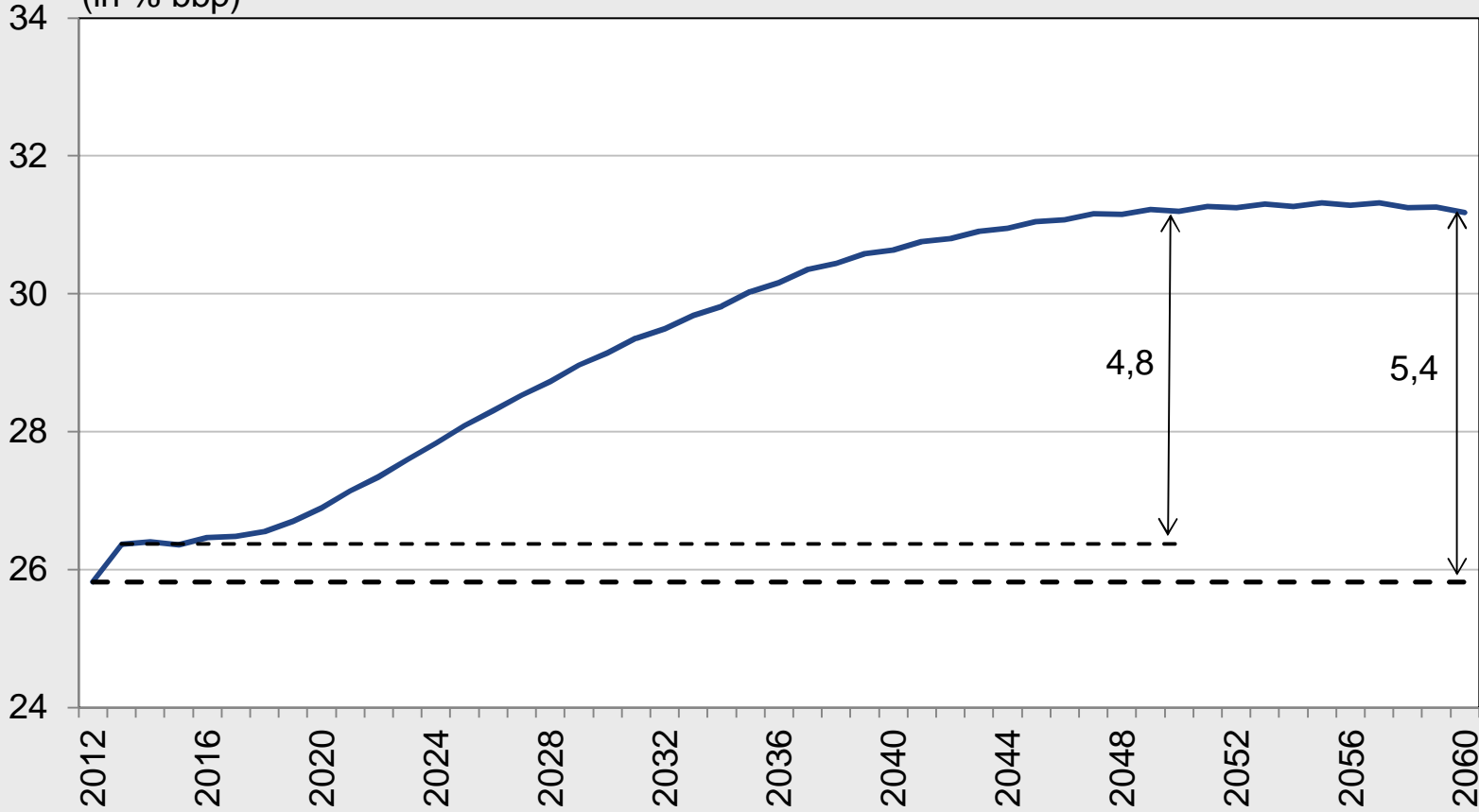
² Niet-gewogen gemiddelde van de landen van het eurogebied, met uitzondering van Cyprus en Malta.

De vergrijzingskosten zijn bijzonder hoog in België

Projectie van het verloop van de vergrijzingskosten bij ongewijzigd beleid

(in % bbp)

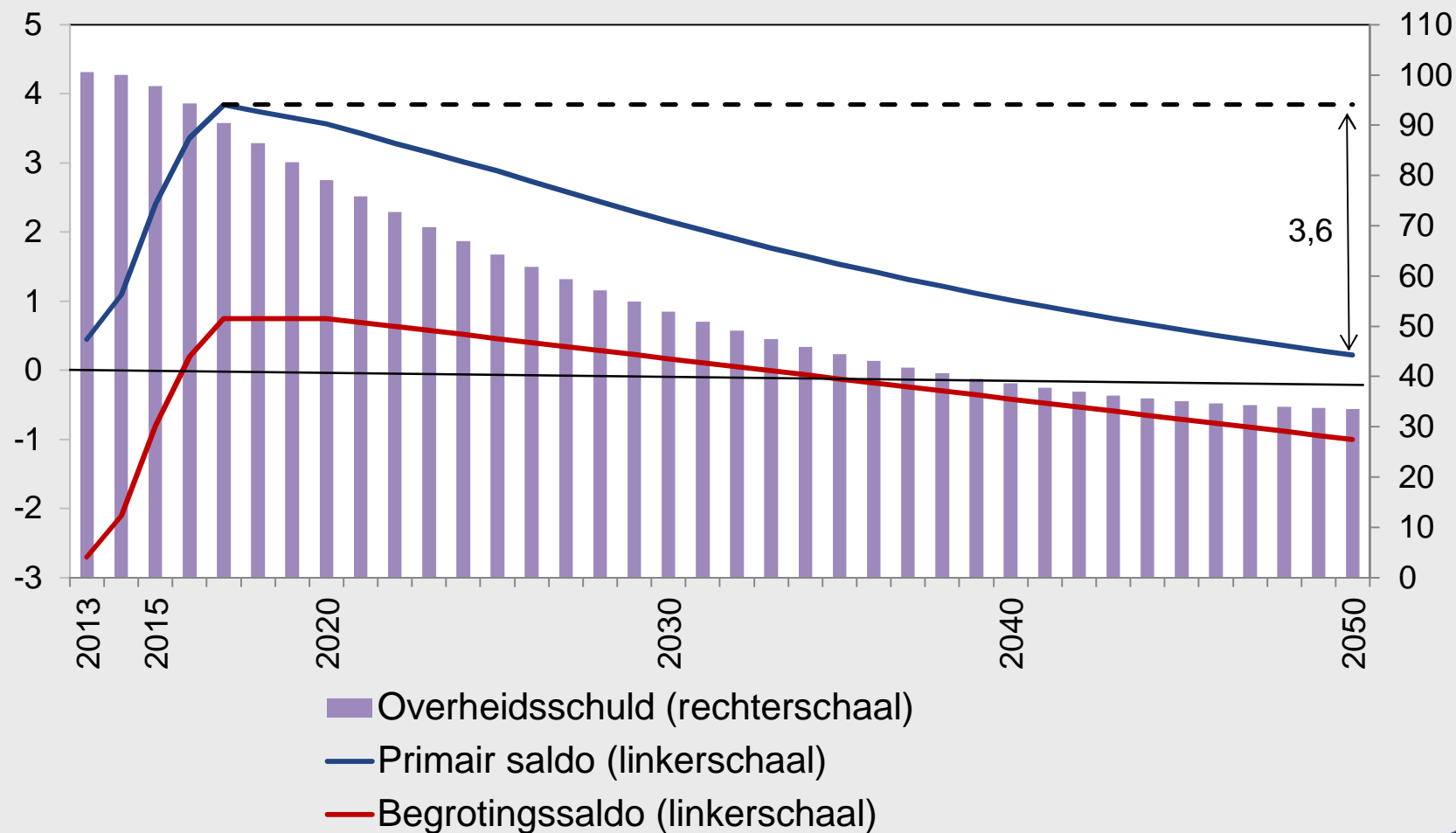
Bron: SCvV.

Scenario met betrekking tot het verloop van de overheidsfinanciën noodzakelijk om de vergrijzingskost op te vangen¹

(in % bbp)

Bronnen: SCvV, INR, NBB.

¹ Op basis van de macro-economische hypothesen van het referentiescenario van de SCvV en van de hypothese volgens welke de impliciete rente op de overheidsschuld zou stijgen tot 3,75 % in 2025 en zich vervolgens op dat niveau zou stabiliseren.

V. Financiële ontwikkelingen

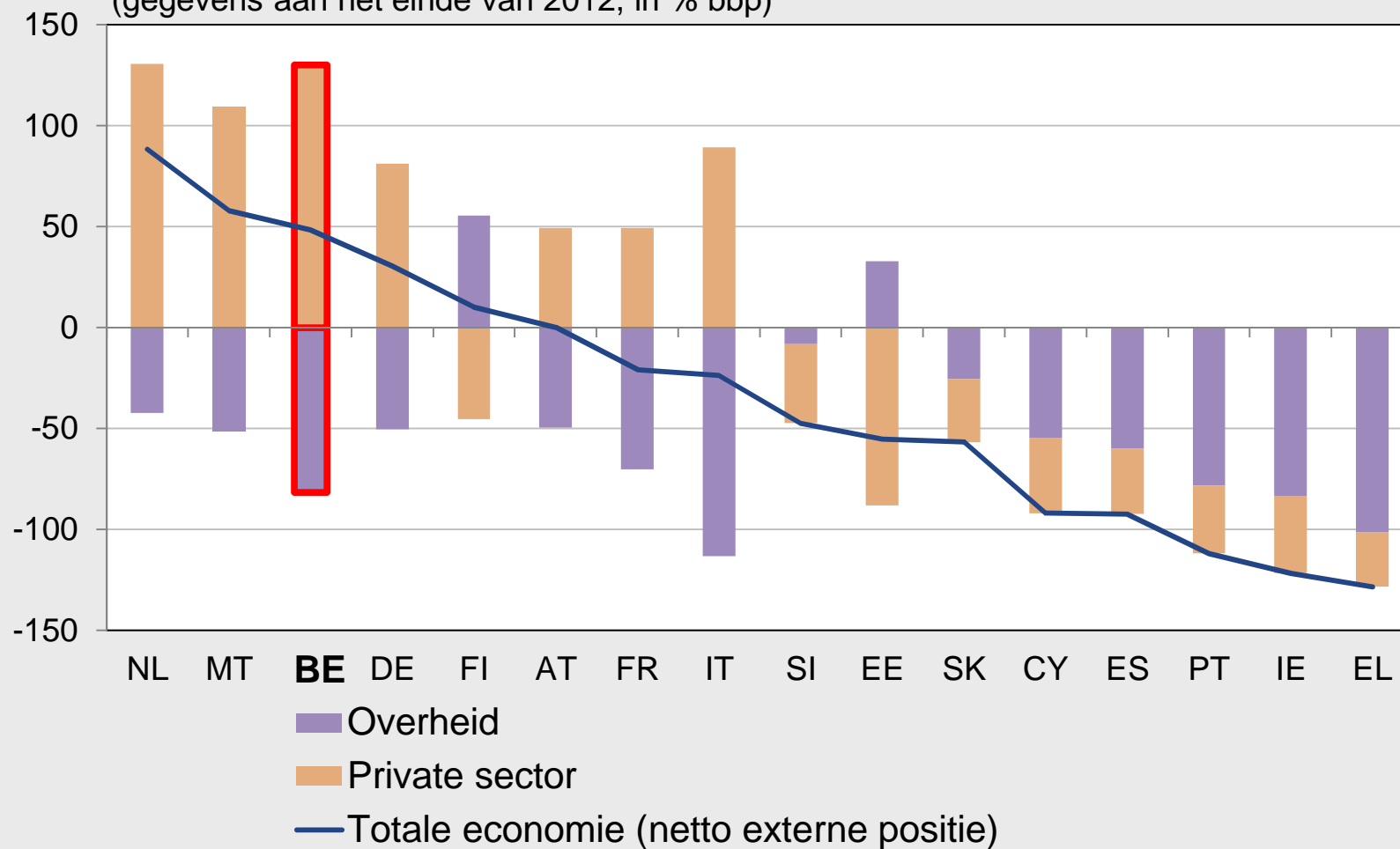
De zwakke bedrijvigheid en de lagerenteomgeving beïnvloedden de rendabiliteitsvooruitzichten van de financiële instellingen

De in het verleden in België geaccumuleerde spaartegoeden zorgden voor een positieve externe positie

Netto financieel vermogen van de lidstaten van het eurogebied¹

(gegevens aan het einde van 2012, in % bbp)

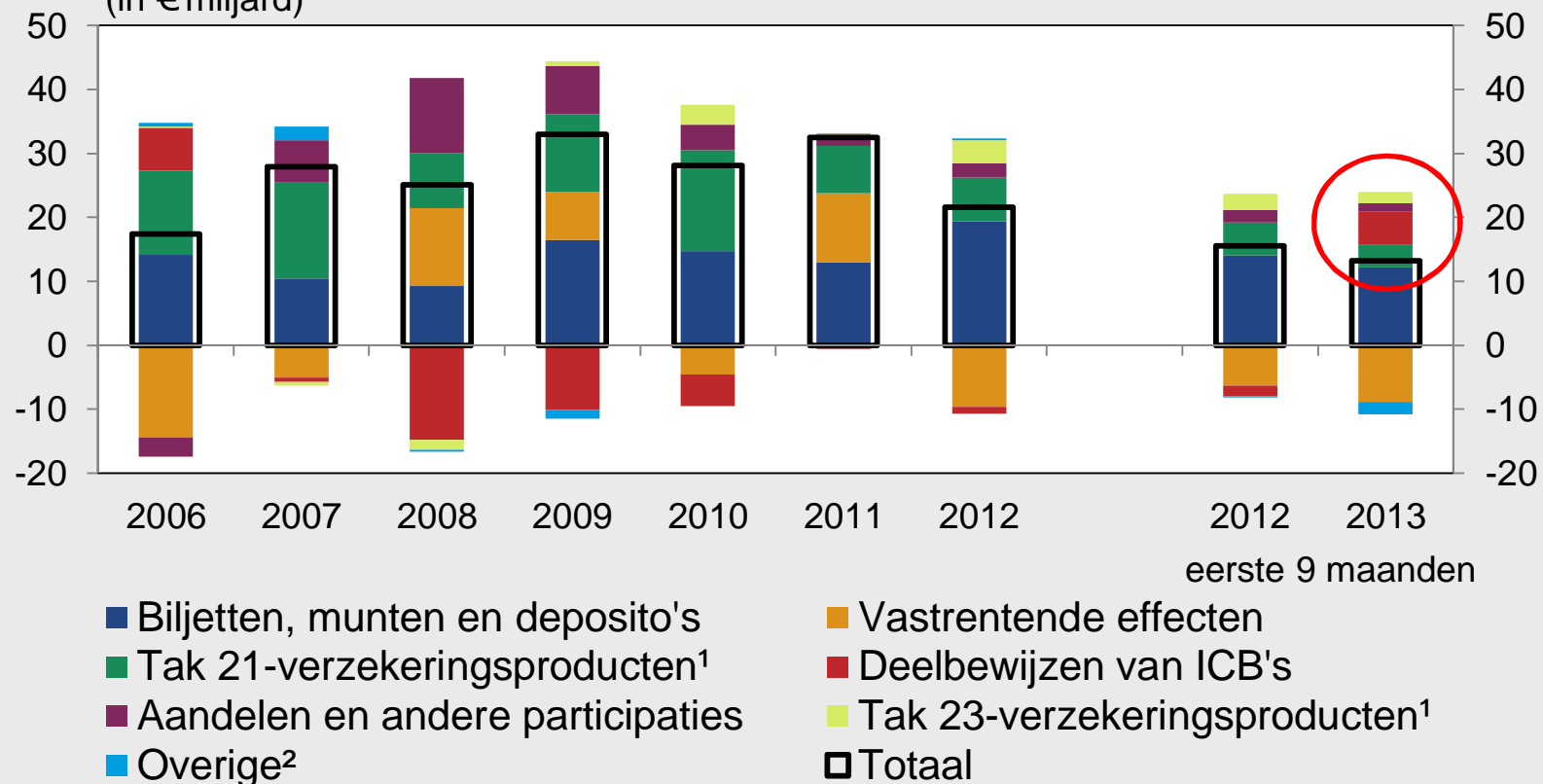
Bronnen: EC, NBB.

¹ Verschil tussen het uitstaand bedrag aan financiële activa en passiva. Luxemburg is niet in de grafiek opgenomen vanwege de hoge volatiliteit van de gegevens.

De particulieren behielden een sterke voorkeur voor liquiditeit, maar begonnen zich deels op risicovollere beleggingen te richten

Vorming van financiële activa door de particulieren (in € miljard)

Bron: NBB.

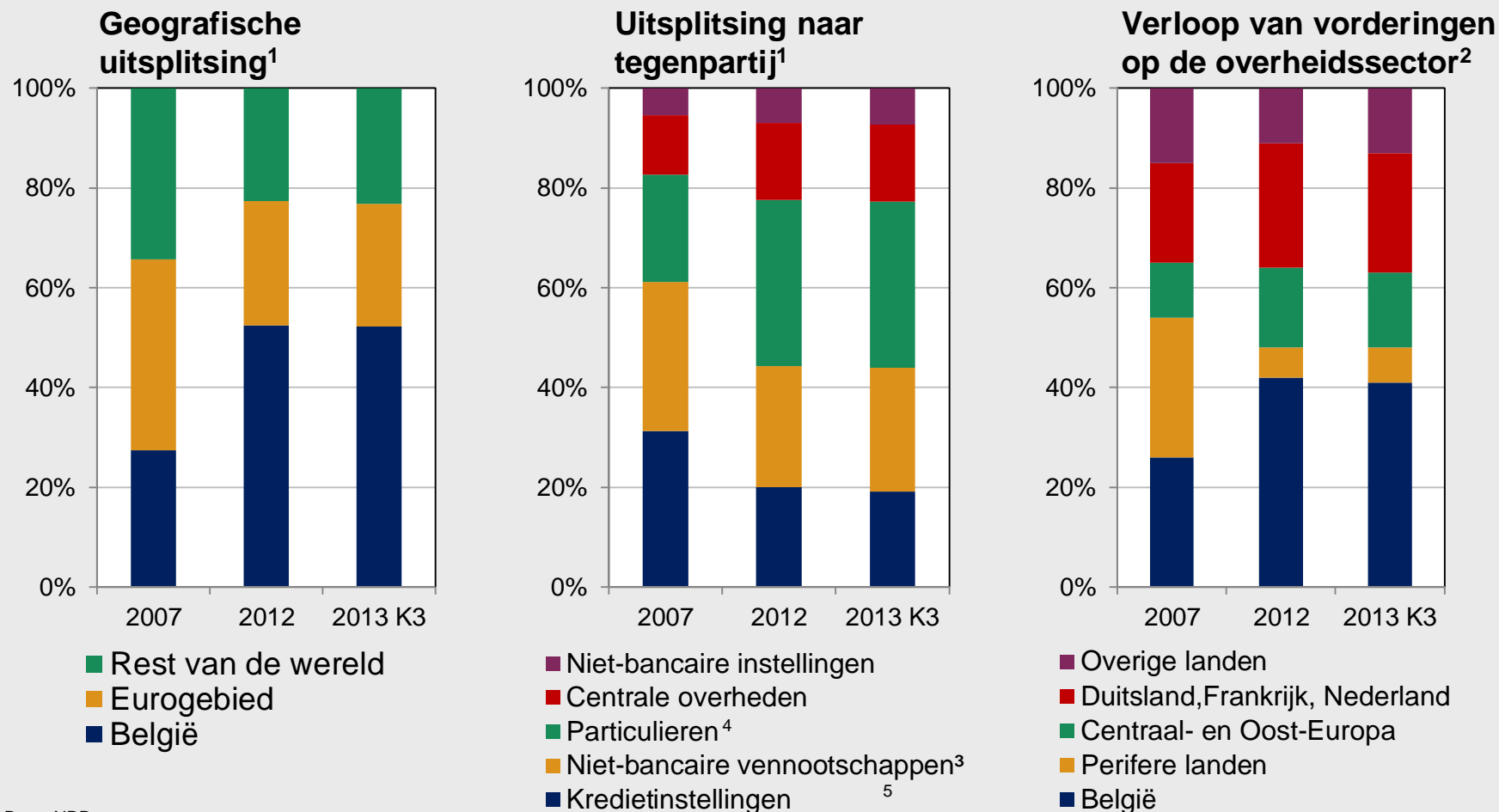
¹ Deze rubrieken omvatten voornamelijk de nettorechten van de huishoudens op de technische voorzieningen van levensverzekeringen en op de pensioenfondsen of de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

² Deze rubriek omvat, voor zover ze konden worden opgetekend, de handelskredieten en verschillende activa op de overheid en de financiële instellingen.

Verdeling van de door de Belgische kredietinstellingen aangehouden activa in de vorm van leningen en schuldbewijzen

(eindeperiodegegevens, op geconsolideerde basis; in % van het totaal)

Bron: NBB.

¹ Gegevens afkomstig van de rapportering op geconsolideerde basis van de Belgische kredietinstellingen. Verdeling in overeenstemming met de prudentiële rapportering FINREP.

² Gegevens afkomstig van de rapportering van de geconsolideerde internationale bankstatistieken. De gegevens zijn opgesteld volgens de Belgische boekhoudnormen (Belgian GAAP). De activa zijn onderverdeeld naar finaal risico, dat wil zeggen na risico-overdracht.

³ Omvat de vorderingen op niet-financiële vennootschappen en bepaalde kmo's, alsook die op bepaalde niet-bancaire financiële ondernemingen.

⁴ Omvat ook de zelfstandigen en bepaalde kmo's.

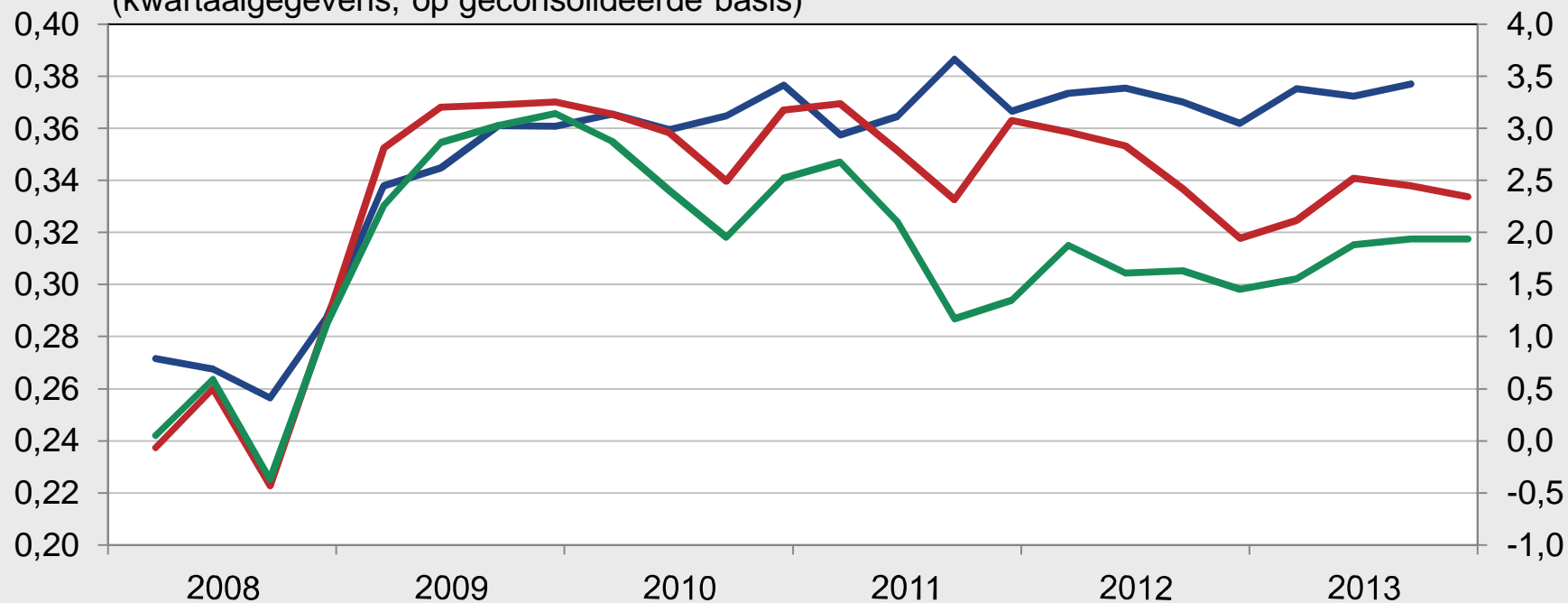
⁵ Omvat de vorderingen op bepaalde niet-bancaire financiële ondernemingen en op de lokale overheid.

Rentemarge van de Belgische banken

Nettorenteresultaat en renteverschillen

(kwartaalgegevens, op geconsolideerde basis)

- Driemaandelijks nettorenteresultaat (gemiddelde percentages van de rentedragende activa) (linkerschaal)
- Ecart tussen de tienjaars OLO-rente en de eenmaands interbancaire rente (in %) (rechterschaal)
- Ecart tussen de tienjaars swap en de eenmaands interbancaire rente (in %) (rechterschaal)

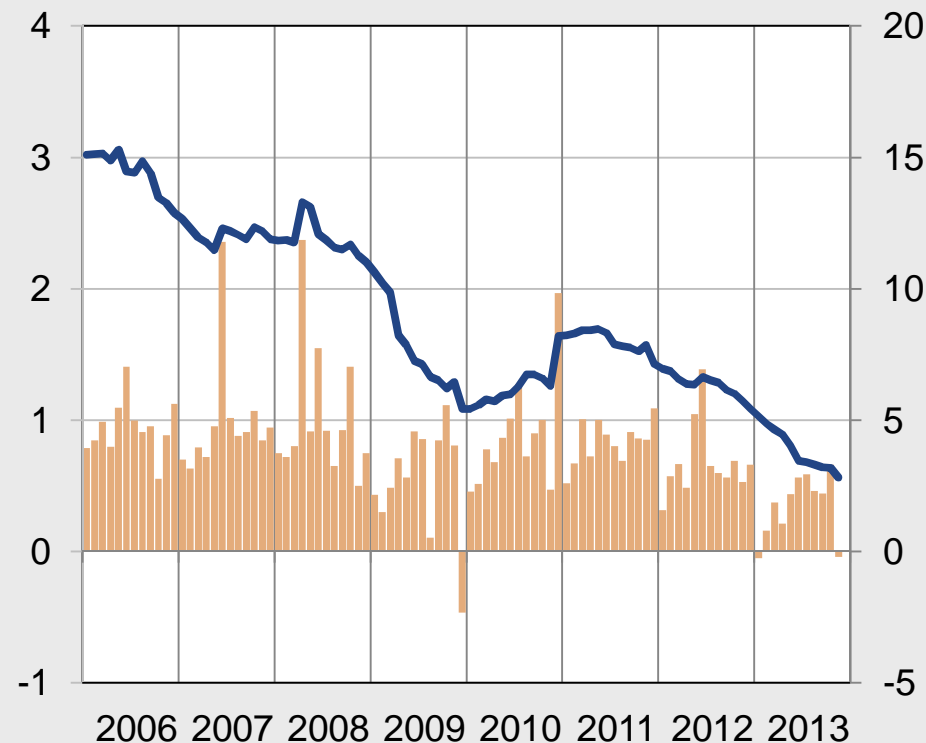
Het verstrekken van nieuwe kredieten vertraagde, als gevolg van een zwakke vraag

Niet-financiële ondernemingen (veranderingspercentages op jaarbasis)

— België
— Eurogebied

Hypothecaire kredieten

■ Nettostromen (in € miljard) (linkerschaal)
— Groeipercentages op jaarbasis (in %) (rechtterschaal)

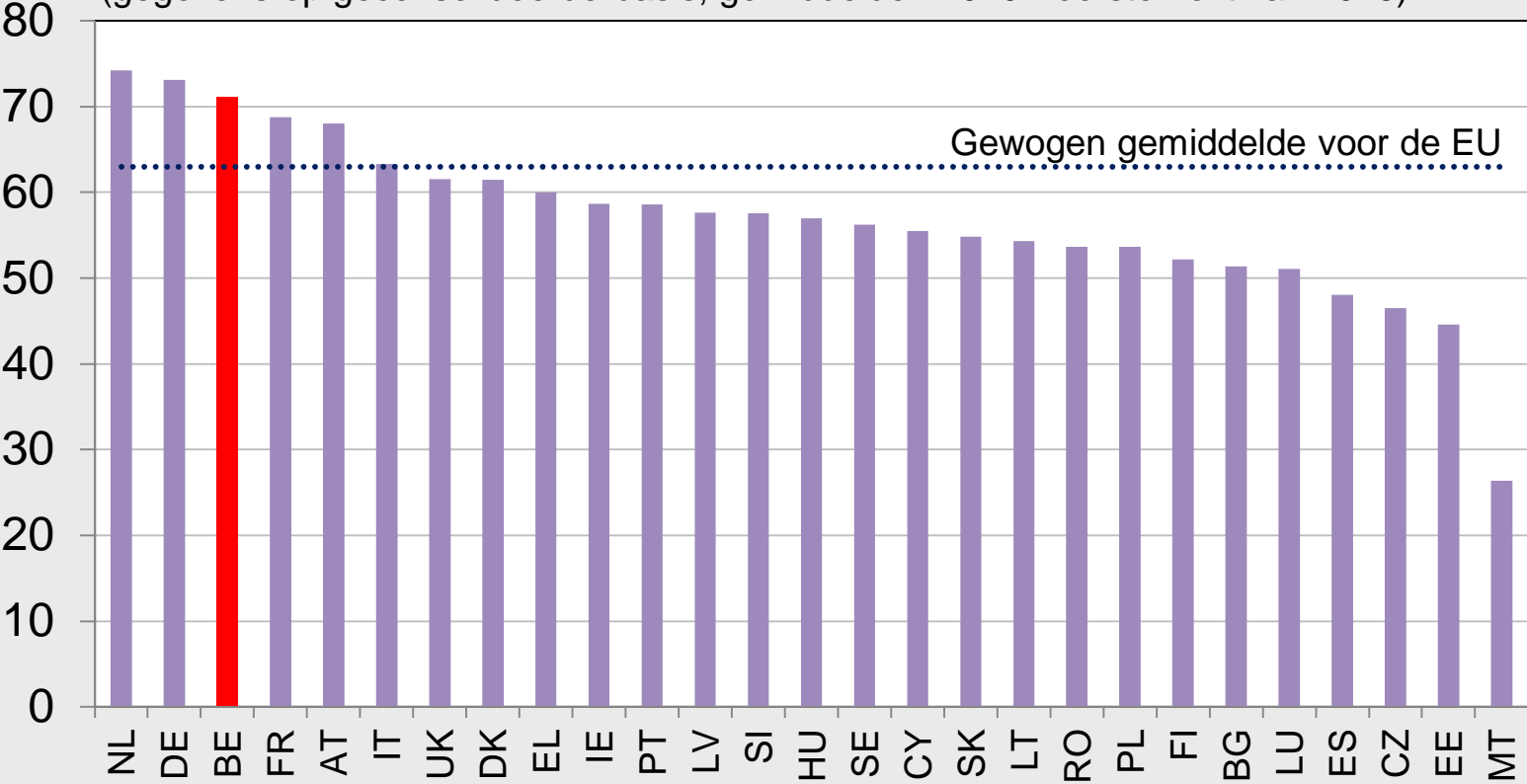
Bronnen: ECB, NBB.

De lage rente en de zwakke bedrijvigheid drukken de rentabiliteit van de banken, en nopen hen tot een rigoureuus kostenbeheer

Kosten/inkomstenratio van de Europese banksectoren

(gegevens op geconsolideerde basis, gemiddelden 2010 - eerste helft van 2013)

Bron: ECB.

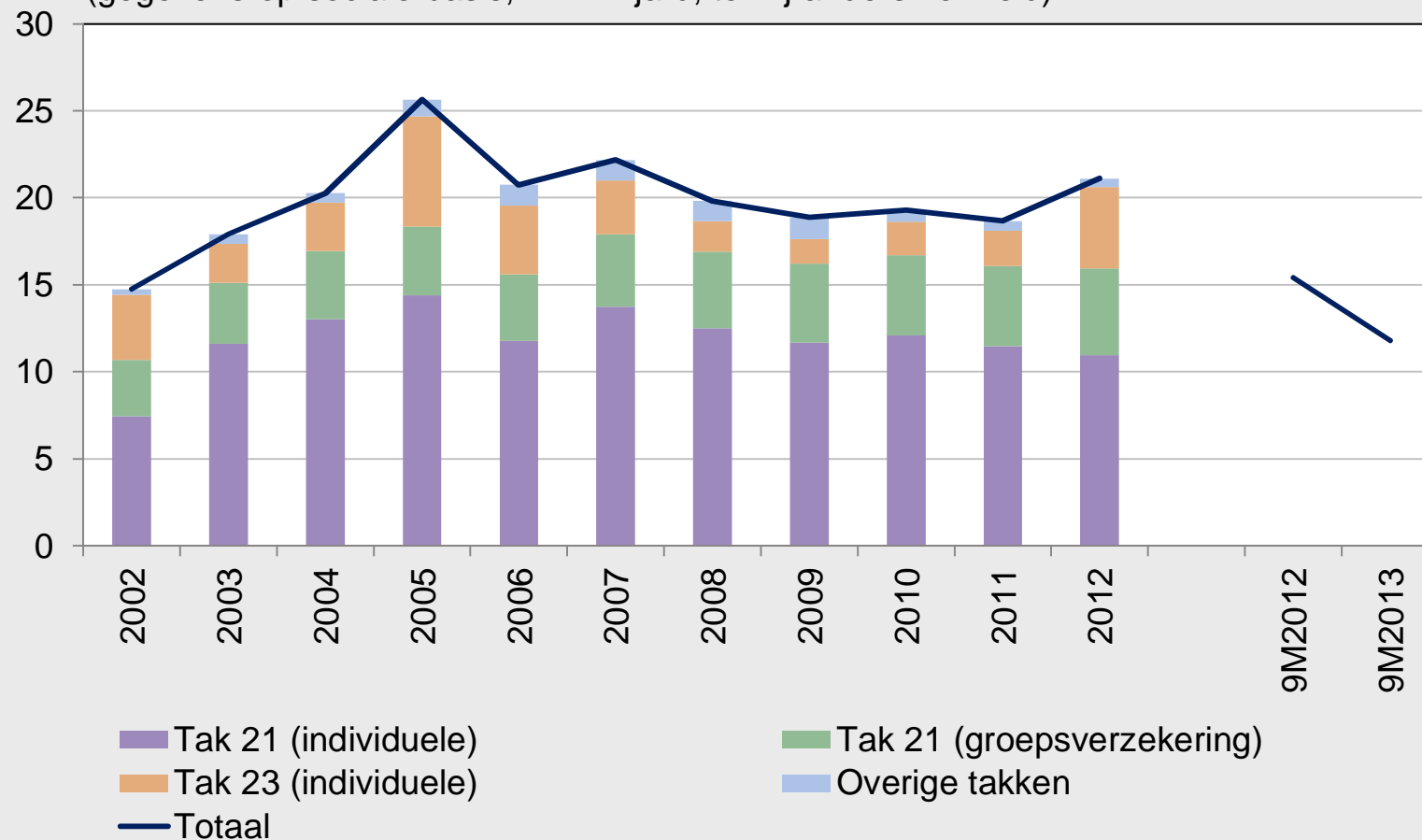

De verzekeringsondernemingen kampen met de daling van de levensverzekeringspremies en de lage rentetarieven

Verloop van de levensverzekeringspremie-inkomsten

(gegevens op sociale basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

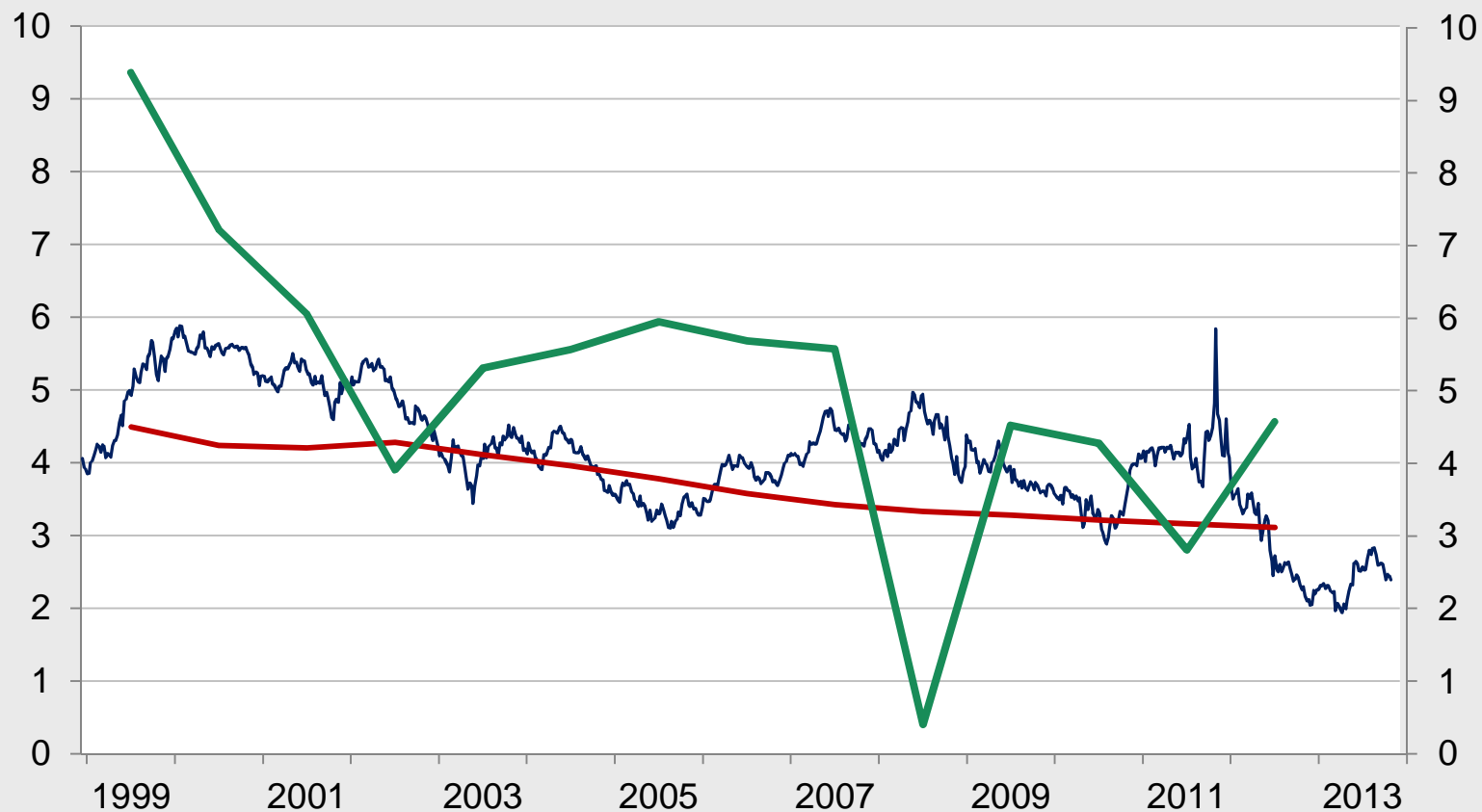

Bron: NBB.

Gewaarborgd rendement van tak 21

(in %)

— lange rente¹

— Gemiddeld gewaarborgd rendement op de bestaande contracten

— Rendement op jaarbasis van de activa die de contracten met gewaarborgd rendement dekken

Bronnen: Thomson Reuters Datastream, NBB.

¹ Rendement op de secundaire markt van tienjaars leningen van de Belgische Staat (OLO's), weekgegevens.

VI. Prudentiële regelgeving en prudentieel toezicht

Een nieuw kader om het vertrouwen in de financiële sector te herstellen:

- ***uitwerken van de bankenunie***
- ***nieuw kader voor macroprudentieel beleid***
- ***versterking van de prudentiële maatregelen***

In 2013 werd verder gewerkt aan een stabiel financieel stelsel

1) via de nieuwe bankwet

- ▶ Omzetting CRD IV en CRR in Belgische wetgeving, rekening houdend met aanbevelingen van FSAP en Bazels Comité voor Bankentoezicht:
  - strengere solvabiliteitsnormen
  - nieuwe liquiditeitsnormen
  - versterking governance: wettelijk bestuursorgaan en operationele organisatie
  - beloningsbeleid: maximumratio variabele/vaste beloning van 0,5 - criteria selectie Identified Staff
  - sancties en corrigerende maatregelen, o.a. beperking dividenduitkeringen en variabele beloning ten voordele van heropbouw eigen vermogen
- ▶ Herstel en afwikkeling - anticipatie op richtlijn:
  - herstel- en afwikkelingsplannen verplicht voor alle banken
  - oprichting onafhankelijke afwikkelingsautoriteit binnen de NBB
- ▶ Conglomeraten: toezicht op financiële conglomeraten afstemmen op sectoraal (bancair) groepstoezicht

In 2013 werd verder gewerkt aan een stabiel financieel stelsel

2) via structurele hervormingen (eindrapport NBB en nieuwe bankwet)

▶ Tradingactiviteiten:

- aanvullende kapitaalvereisten voor tradingactiviteiten boven drempel
    - Drempel 1 verbonden aan het volume aan activiteiten
    - Drempel 2 verbonden aan het risico van activiteiten
  - zuivere trading voor eigen rekening (proprietary trading) verboden
  - reeks van 'toegelaten activiteiten' nuttig voor reële economie (voornamelijk transacties op verzoek van cliënten, marketmaking en hedging) binnen beperkte marge, gecontroleerd door de NBB
- ▶ Voorafgaandelijke goedkeuring door NBB vereist van alle strategische beslissingen

In 2013 werd verder gewerkt aan een stabiel financieel stelsel

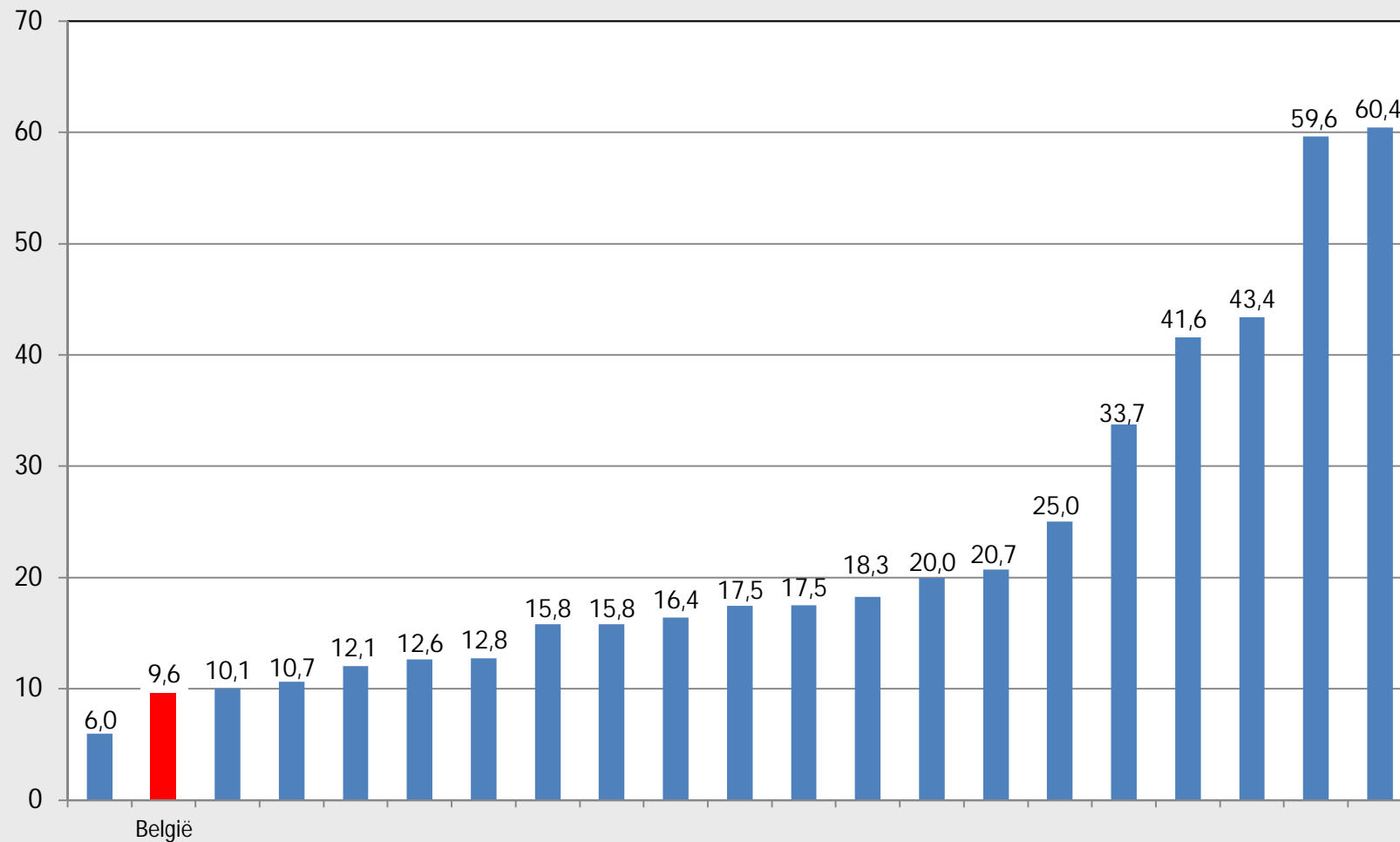
3) via maatregelen van de NBB inzake micro- en macroprudentieel beleid

- ▶ Analyses van bedrijfsmodellen, renterisico, liquiditeitsrisico en kredietrisico van banken, verzekeringsondernemingen en financiële marktinfrastructuren ...

- ▶ ... leidden tot :
  - verhoging risicogewichten hypothecaire leningen, horizontale evaluatie van IRB-modellen, ...
  - vaststellen van beleid inzake beheer van liquiditeitsrisico (overgang naar liquidity coverage ratio, LCR)
  - voorbereiding op Solvabiliteit II en voorlopig niet toekennen van vrijstellingen m.b.t. knipperlichtvoorziening voor verzekeringsondernemingen
  - nieuw beleid inzake fit and proper

Gemiddelde risicogewichten in de IRB-modellen voor hypothecaire leningen op de binnenlandse markt

(in %, de landen worden niet vernoemd wegens het vertrouwelijke karakter van de gegevens)

Bron: EBA.

Versterkt banktoezicht leidde tot terugkeer van het vertrouwen in Europese banken als voorwaarde voor herstel van de economische groei

Ruim 5 jaar na de crisis is het landschap hertekend

Microprudentieel toezicht:

GTM

Regelgeving:

- internationaal vlak: cf. Bazel III – CRDIV /CRR
- nationaal vlak: nieuwe bankwet

NBB

België

Macroprudentieel toezicht:
ESRB/GTM

NBB

NBB

Herstel en afwikkeling:
GAM

GTM=Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme; GAM=Gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme

Gedeeltelijke overheveling microprudentieel toezicht naar gemeenschappelijk toezichtsmechanisme in november 2014

- Voorafgaand: uitgebreide beoordeling - AQR
- Uitdagingen inzake organisatie, harmonisatie toezichtspraktijken, coördinatie tussen ECB en nationale toezichthouders, tussen Europese regelgevende en toezichthoudende autoriteiten

Bron: NBB.

Versterkt banktoezicht leidde tot terugkeer van het vertrouwen in Europese banken als voorwaarde voor herstel van de economische groei

- ▶ NBB behoudt belangrijke verantwoordelijkheden m.b.t.:
  - toezicht op belangrijke banken als lid van de Supervisory Board en als lid van de Joint Supervisory Teams, microtoezicht op minder belangrijke banken en op alle verzekeringsondernemingen, eerstelijnscontrole op marktinfrastructuren
  - macroprudentieel toezicht
  - herstel en afwikkeling als afwikkelingsautoriteit

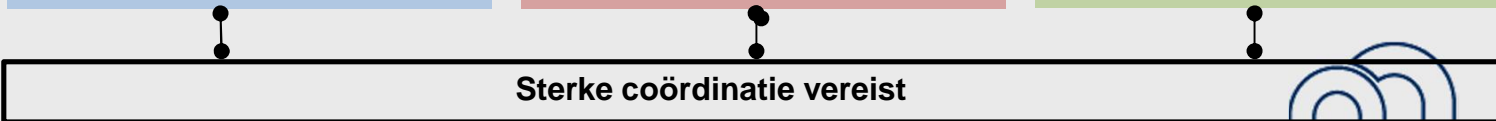
Start GTM vereist integratie financiëlecrisisbeheer via gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme en uniforme regels voor herstel en afwikkeling van banken

	NBB	GAM
Reikwijdte	Belgische banken	Alle banken GTM (belangrijke en minder belangrijke)
Afwikkelingsautoriteit	Afwikkelingscollege NBB	Gemeenschappelijke afwikkelingsraad: uitvoerend directeur, 4 leden, nationale afwikkelingsautoriteiten
Bankenafwikkelingsfonds	Financiering: bijdragen banksector	Bij start: nationale bijdragen aan GAM-fonds Pooling over 10 jaar

GTM=Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme; GAM=Gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme

Harmonisatie toezicht en crisisbeheer dient aangevuld met macroprudentieel toezicht op nationaal vlak, met Europese omkadering

	NBB	GTM	ESRB
Reikwijdte	Alle financiële instellingen in België	Banken in eurogebied	Alle financiële instellingen in EU
Bevoegdheden	Aanbevelingen Beslissingen	X Beslissingen	Aanbevelingen X
Instrumenten	Voorzien in CRD IV/CRR, onder meer: Extra eigenvermogens- of liquiditeitsvereisten Strengere risico-concentratienormen Maatregelen m.b.t. hypothecair krediet Andere instrumenten (disclosure, onderpand)	Bepaalde instrumenten voorzien in CRD IV/CRR waaronder extra eigenvermogensvereisten en maatregelen om systeemrisico's op te vangen	Opinies omtrent genomen maatregelen
 <p style="text-align: center;">Sterke coördinatie vereist</p>			

Conclusie:

- ▶ De Belgische economie heeft de crisis relatief goed doorstaan dank zij doelgerichte maatregelen en de werking van de automatische stabilisatoren
- ▶ Nu de cyclische opleving omzetten in duurzame groei
- ▶ Steunend op recente resultaten...
  - Het overheidstekort werd teruggebracht tot 2,7 %
  - Pensioen- en arbeidsmarkthervormingen zijn aangevat
  - Eerste maatregelen zijn genomen om de mededinging in de netwerkindustrieën te verscherpen en de concurrentiekracht van de bedrijven te verbeteren
  - Een nieuwe bankwet zal aan de hervormingen van de financiële sector gestalte geven
- ▶ ... zijn belangrijke bijkomende inspanningen vereist, zo niet komen de hoge levensstandaard en de hoge graad van sociale bescherming onvermijdelijk onder druk te staan

Conclusie:

- ▶ Via beheersing van de loonkosten
via product- en arbeidsmarkthervormingen,
via het aanmoedigen van ondernemerschap,
via een stabiel en efficiënt stelsel van financiële intermediatie,
via het inzetten op een kwaliteitsvol onderwijs:
  - Inzetten op innovatie en productiviteit
  - daarmee sporende prijs- en loonvorming
  - werkgelegenheid creëren

- ▶ De structurele ingrepen vroeg in de steigers zetten, op en coherente wijze door alle beleidsniveaus

- ▶ De overheidsfinanciën structureel en op groeivriendelijke wijze gezond maken

- ▶ De vergrijzingskost beheersen door hervormingen die de solidariteit tussen generaties vrijwaren

